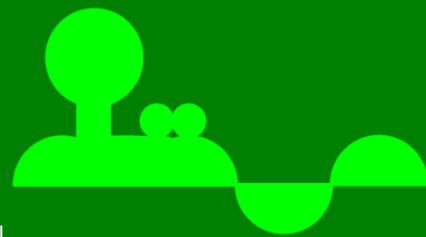

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | September 2021 | Jaargang 23 | Nummer 87

Redactie | Braakstraat 46, 5345 XB Oss | 0412-642368 | redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Harry Peters
T 06-53130585
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Leo de Hoogt
T 06-52607320
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Administratie

Henk van den Oever
T 0412-633443/06-22331836
E administratie@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Beste lezer	2
Bloemzadenkwekerij VanTosse	2
Kleine ratelaar, hulp bij graslandbeheer?	2
Bloemenweelde rond poelen Munlaan	3
Brandnetels	3
Het nieuwe maaien	4
Theo en Gijs, aan de Maas & in de Peel	5
Bloemerie88 heeft al jaren groen hart	6
Paradijsje in Oss	6
Kort Nieuws	9
Werkgroep Landschapsbeheer	19

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

September 2021, jaargang 23, nummer 87, oplage 620.

Redactie

Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen
Email: redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres: Braakstraat 46, 5345 XB Oss
Druk: Kluytmans Drukwinkel bv Oss

Kopij

De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 december 2021

Foto's voorpagina

Grote foto: gerestaureerde eendenkooi in Macharen (foto Herman van Woudenberg, student Eco&Wildlife)
Kleine foto links onder: eendenkooi vanaf andere zijde (foto Tonnie van Hooff)
Kleine foto rechtsonder: aanbrengen van rietmatten is een secuur werkje (foto Tonnie van Hooff)

Geen uitje, maar Oogstfeest

Omdat het jaarlijkse uitstapje van onze vrijwilligers helaas ook dit jaar door corona niet door kan gaan, heeft het bestuur van Landschapsbeheer Oss besloten om in de plaats daarvan op 24 september een oogstfeest te organiseren in onze eigen Landerij VanTosse in de Stelt.

Goed programma

De werkgroep die altijd het dagje-uit organiseert en dat bestaat uit Martien Brouwer, Paulien van Berlo, Karel Ruland, Henk Veld, Henk Smouter en Anne-Marie Bollen ging aan de slag en er kwam al snel een goed plan voor een gezellige en actieve middag, die zal beginnen met een gezamenlijke lunch van soep en broodjes en zal worden afgesloten met een uitgebreide BBQ. Direct al na de aankondiging van het oogstfeest stroomden de aanmeldingen binnen en de verwachtingen inzake het aantal feestvierders waren zeer hoog gespannen.

Voor iedereen wat te doen!

De middag zal, naast veel gezellig samen zijn onder het genot van een drankje, o.a. gevuld worden met het opbouwen van een roggemijt door vrijwilligers o.l.v. Dorsclub de Stofvreeters, hop oogsten en plukken, ambachtelijk trekzagen, bloemenzaaden oogsten, bloemstukjes maken, een minicursus bijen houden, kruiden plukken en workshops kruidencrème maken en honing slingeren.

In de volgende nieuwsbrief van december zult u natuurlijk uitgebreid geïnformeerd worden over het oogstfeest, want terwijl wij deze regels schrijven moet het feest nog plaatsvinden!

Dick Roza

Beste lezer

Oprecht hopen wij, dat u de afgelopen periode hebt kunnen genieten van uw natuurlijke omgeving en daar ook daadwerkelijk de positieve invloed van hebt kunnen ervaren.

Dicht bij huis: gemeente Oss kent gelukkig vele vormen van natuurbeleving, de wandel- en fietsroutes zijn daarvan in kilometers en beleving zeker een van de grootste. Deze routes worden door onze vrijwilligers onderhouden en van de juiste bewegwijzering voorzien. Een waar hoogstandje! Nieuwe routes zijn onderweg.

U heeft of kunt al onze activiteiten gedurende 2019 en 2020 (ge)lezen in het mooie gecombineerde jaarverslag 2019/20, zie daarvoor onze website. De verbouwingen aan de Tolstraat zijn een voorbeeld van de kracht van ons vrijwilligerskorps. Nieuwe vervoersmiddelen en werktuigen voor de Landerij en Landschapsbeheer weerspiegelen ons vertrouwen in de toekomst.

Het bestuur is gestart met het nieuwe vijfjarenplan 2023 t/m 2027 en ik nodig u van harte uit om ideeën voor onze toekomstige of actuele activiteiten en organisatie aan te dragen. Dit geldt zowel voor de Tuin (Landerij VanTosse) als voor het Landschapsbeheer.

De afgelopen coronaperiode hebben wij als bestuur en coördinatoren op een verantwoorde wijze kunnen vergaderen en overleggen. Mede daardoor zijn er voor onze vrijwilligers toch nog veel projecten aangepakt en voltooid. Een aantal hiervan vindt u terug in deze prachtige nieuwsbrief. In de Landerij zijn de groene handen volop actief en de verwachtingen voor onze cranberryoogst 2021 zijn hoog gespannen.

Wij wensen u veel leesplezier en tot in het veld!

Met vriendelijke groet,
Harry Peters, voorzitter.

Bloemzadenkwekerij VanTosse

Het valt nu wel echt op, onze bloemzadenkwekerij langs het toegangspad naar de Landerij VanTosse. Steeds meer soorten komen nu in bloei en het is ongelooflijk hoeveel insecten eropaf komen.

Geen bloemen plukken

Veel mensen vragen of het mogelijk is de bloemen te plukken. Helaas is dat nu juist niet de bedoeling, wij willen er juist zaden van oogsten, die we in nieuw aangelegde natuurterreinen kunnen uitzaaien. Ook willen we die als speciale natuurmengsels aanbieden, zodat je die in je eigen tuin kunt uitzaaien. Alle soorten zijn streekeigen, dus soorten die je in deze omgeving kunt tegenkomen. Vooral dit maakt het juist waardevol. Veel insecten zijn van deze inheemse bloemen afhankelijk en hun voortbestaan hangt dus af van de aanwezigheid van deze bloemen.

Het is nog even uitzoeken hoe we het oogsten van de zaden moeten gaan aanpakken. Sommige soorten bloeien van onderaf, bv het slangenkruid. Je hebt dan al rijpe zaden aan de plant zitten, terwijl ze bovenin nog in bloei staan. Dus het oogstmoment is wat lastig. Andere kun je niet anders dan met de hand plukken, omdat ze te kwetsbaar zijn om bv af te maaien met het risico dat al het zaad

er tijdens het maaien uitvalt. Enfin, we zullen het zien, uitdaging!

Het bijenveld aan het begin van het pad is ingezaaid met een speciaal bijenmengsel waarin ook enkele niet-inheemse soorten staan, maar die wel een goede voedselbron zijn voor honingbijen en hommels, zoals Phacelia (ook wel bijenbrood genoemd) en Coreopsis (meisjesogen) waar ook verschillende vlinders en wilde bijen op vliegen (bv de tronkenbij).

Henk Smouter

Kleine ratelaar, hulp bij graslandbeheer?

Vorig najaar zijn we begonnen met het pleksgewijs inzaaien van een gedeelte van de natuurtuin op de Tuinderij VanTosse met zaden van de kleine ratelaar (Rhinanthus minor). De zaden zijn door Maria Michiels en mijzelf verzameld uit het graslandje aan de Oostenakkerstraat (naast de volkstuinten de Bus). Aanleiding was om overheersende grasgroei terug te dringen.

Hoe dat werkt??

Kleine ratelaar is (evenals de in Nederland ook inheemse grote ratelaar) een halfparasiet op grassen. Door de introductie van deze éénjarige bloemplanten kunnen de grassen in de vegetatie worden onderdrukt en krijgen kruiden meer kans om zich te ontwikkelen. Het meeste succes wordt geboekt in graslandjes die niet al te voedselrijk zijn. In voedselrijke situaties hebben grassen namelijk weinig last van de ratelaar omdat de groei van de grassen daar te groot is.

Dit jaar zijn de eerste exemplaren van de kleine ratelaar in de Tuinderij waargenomen en ze kwamen rond juni in bloei. Dat er niet meteen een effect op de vegetatie zichtbaar was, is natuurlijk te verwachten, zo iets duurt wel een paar jaar. Belangrijkste was om te zien dat de introductie ervan was gelukt.

Ja, en dan het vervolg: een van de belangrijkste oorzaken van het verdwijnen van ratelaars (zowel de grote als de kleine ratelaar) uit graslanden is dat er veel te vroeg wordt gemaaid. Het zijn éénjarige planten met de eigenschap dat het zaad niet langer dan een jaar kiemkrachtig is. Dus maaien voordat ze zijn uitgebloeid betekent dat de hele populatie binnen een jaar weer verdwenen kan zijn. Dus in graslanden waar ratelaar voorkomt zeker niet voor eind juli maaien!

Het zal zeker niet zo zijn dat introductie van ratelaar in graslanden overig beheer overbodig maakt. Het zal eerder een hulpmiddel bij het beheer zijn waarbij maaien (in combinatie met afvoeren) mogelijk wat minder intensief wordt door de verminderde productiviteit van de grassen.

Dit najaar gaan we inzaaien op het herinheringsbos (nieuwe gedeelte) en op wat meer plekken in de tuin. Het benodigde zaad is deze keer ingekocht.

Henk Smouter

Kleine ratelaar

Bloemenweelde rond poelen Munlaan

Het beeld dat achterbleef, nadat de poelen bij de Munlaan waren aangelegd, was eerlijk gezegd nogal droevig. Een kale vlakke van omgewoelde en uitgespreide grond waar van je denkt: hoe moet dat goedkomen.

Evenwichtige vegetatie

Normaal gesproken doen we daar niet zo ingewikkeld over. Betreft het een terrein waar al de nodige variatie aanwezig was of waar in de direct omgeving gevarieerde vegetatie aanwezig is, laten we de natuur zijn gang gaan. Immers, in al die omgewoelde grond zit nog veel zaad dat nog kiemkrachtig is en vanuit nabijgelegen natuurterreinen kunnen zaden zich makkelijk verspreiden. De natuur zorgt daarna wel voor een evenwichtige vegetatie. Alleen: daar gaat wel wat tijd overheen.

Poel Munlaan (foto: Henk Smouter)

Meerjarig natuurmengsel

Bij de Munlaan was de situatie wat anders. De graslanden blonken niet uit in diversiteit en vanuit de directe omgeving was niet veel te verwachten. Daarom hebben we hier besloten het terrein in te zaaien met een meerjarig natuurmengsel (Crujdhoeck G1), aangevuld met eenjarige akkerkruiden. Mede door de gunstige zomer resulteerde dit in een indrukwekkende bloemenpracht. Mooi voor de vlinders en bijen! We hebben ervoor gekozen de taluds niet in te zaaien, dat moet zich verder spontaan gaan ontwikkelen. Vanaf volgend jaar zal de bloemenzee ongetwijfeld minder zijn en zal zaad vanuit de ingezaaide stukken zich verder over het terrein hebben verspreid, waardoor we uiteindelijk een meer bloemrijk grasland zullen krijgen. En dat moeten we dan door gericht en gefaseerd maaien in stand houden!

Henk Smouter

Crujdt Hoeck
WILDEBLOEMENZADEN

Brandnetels

Ze worden verfoeid, afgemaaid, uitgespit of zelfs doodgespoten. Maar waarom? Weinig sierwaarde, jeukebulten? Alleen degene die zijn mening alleen hieraan ophangt, heeft gelijk. Maar als je er wat meer van afweet laat je het wel om hem met alle macht te bestrijden.

Brandnetels komen voor op stikstofrijke, humushoudende grond, vaak op plekken die half in de schaduw liggen. De grote brandnetel is vaak te vinden op afgelegen plekken, zoals afvalplaatsen en verlaten bouwplaatsen. Juist het feit dat de brandnetel veel stikstof bevat, trekt dieren aan. Voor de meeste planteneters is een verhoging van het stikstofgehalte van positieve invloed op hun groei, overleving en voortplanting. Door van de brandnetel te eten krijgen ze stikstof binnen.

De brandnetel is onder de inheemse planten hét gewas dat voor het grootste aantal vlindersoorten als voedselplant dient. Vlindersoorten zoals landkaartje, dagpauwoog, atalanta, brandnetelmot, bruine snuituil en gehakelde aurelia zijn bijna compleet afhankelijk van de plant. Zij hebben allen de brandnetel als waardplant. Hierop leggen ze hun eitjes, verpoppen ze en eten als rups de bladeren. Dus laat ze staan waar ze geen directe hinder geven!

Rupsen van dagpauwoog, gefotografeerd bij Lange Del, Huisseling

Henk Smouter
(bron: Vroege Vogels)

Landschapsbeheer Oss in het Brabants Dagblad

Zo besteedde de krant in een paginagroot artikel in haar regio-editie van 11 augustus ruim aandacht aan de behoefte om verdriet, maar ook vreugde te markeren door het plaatsen van een boom of een bankje. Ons herinneringsbos, het Arboretum in Geffen en het bomenpark in Heesch kwamen in het artikel aan bod. Onze oud-voorzitter Ronald Widdershoven vertelde in ons herinneringsbos in de Stelt o.a. over de fraaie lindenboom die hij ter nagedachtenis aan zijn overleden echtgenote Wine liet planten.

Bloemenzaden voor bermen

Dezelfde dag toonde de krant ook een mooie foto van de zonnebloemenpracht in de Stelt, die de journalist aan de meesterwerken van Vincent van Gogh deed denken. De zonnebloemen kwamen spontaan op in een voormalige landbouwakker. Maar ook de door Landschapsbeheer gezaaide bloemen brachten hem in verrukking. De zaden zullen na de bloei verzameld worden om later de Osse bermen en velden te gaan verrijken.

Tolstraat, kloppend hart

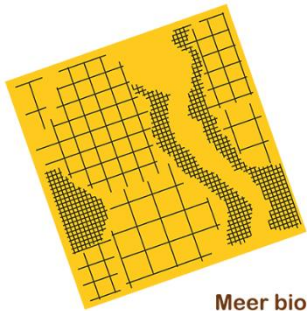
Een week na deze artikelen, op 18 augustus, deed journalist Wouter ter Haar in een groot artikel in woord en beeld uitvoerig verslag van zijn bezoek aan onze werf aan de Tolstraat, waarin hij de uitbreiding en herschikking van de ruimtes omschrijft met de kopregel "Kloppend hart ván en vóór de Osse natuur". Onze coördinator Tonnie van Hooff, die Wouter rondleidde over de werf, vertelde hem natuurlijk nog véél meer over ons werk, zoals over Landerij Van-Tosse, de Struinderij en alle andere activiteiten die onze vrijwilligers in de Osse buitengebieden verrichten. Dat kun je wel aan hem over laten!

Dick Roza

Het nieuwe maaien

Waar we 's winters een groot deel van onze vrijwilligerstijd besteden aan het knotten van wilgen, zo is er 's zomers al tijd veel maaierwerk. Paden en weigjes, de eendenkooi en het herinneringsbos komen regelmatig aan de beurt. Maar net zoals de gemeente langzamerhand het bermbeheer heeft aangepast, en daar meer en meer bloemrijke randen laat staan, zo wil ook Landschapsbeheer de door haar beheerde terreinen (nog meer) ecologisch verantwoord gaan beheren. En dat wil ook zeggen: gevarieerder maaien.

Hoe dat in zijn werk gaat, hoorden we op 28 juni van Jaap Mekel, uit Ravenswoud, tijdens voorlichtingsdag die hij op 28 juni gaf in de Tolstraat. Zijn bedrijf Mekologisch Beheer verricht maaiklusjes voor gemeentes en waterschappen en de bedoeling is dan dus niet een strak gazon te krijgen, maar juist een afwisselende bloemenweide die ruimte biedt aan vele levensvormen. Voor deze dag hadden zo'n twintig vrijwilligers zich aangemeld, met name uit de groep die regelmatig de bosmaaier hanteert.

Meer biodiversiteit met Mekologisch Beheer

In de ochtend zette Jaap de principes uiteen van het Klein-schalig Gefaseerd Maaien. Je wilt proberen het effect te bereiken van wat in wezen de beste methode is: begrazing door grote grazers. Deze eten selectief, nu eens hier, dan weer daar, en creëren zo afwisseling en variatie. En hierdoor ontstaat er weer leefruimte voor zoveel mogelijk soorten planten, maar ook dieren. Voor insecten bijvoorbeeld, die vaak van één enkele plant afhankelijk zijn voor hun voedsel (zoals de wormkruidbij en boerenwormkruid). Van muizen tot vogeljongen, elk dier profiteert van een afwisselend leefgebied. En het is nog eens mooier om te zien ook!

Wat willen we zoal met maaien bereiken? Dat kan zijn: - structuur creëren - het bevorderen van gewenste planten - het bestrijden van ongewenste planten (bv. berkenopslag) - verschraling (afvoeren van maaisel waardoor de grond voedselarm wordt en bijzondere planten weer een kans krijgen tegenover de 'snelle jongens', zoals brandnetel en braam - secundaire effecten, bv. verkeersveiligheid, bereikbaarheid).

Hoewel 'maaien' altijd ook 'vernietigen' betekent kan er netto toch veel worden bereikt door de KGM-filosofie in het oog te houden. Hiertoe behoort bijvoorbeeld:

- in principe zijn er drie maaiperiodes per jaar (mrt/apr, juli/aug en sept/okt). Ga echter niet uit van een vaste datum, het weer kan de groei en bloei aanzienlijk vertragen. Beter is te letten op wanneer een bepaalde plant (brem, ratelaar) in bloei heeft gestaan.
- maai niet alles tegelijk, per keer misschien maar een derde van het terrein.
- bij een volgende maaibeurt kunnen delen die de vorige keer ook al onder handen zijn genomen wéér worden gemaaid, dit geeft extra veel afwisseling (aan

het eind van het jaar is een deel dus misschien helemaal niet gemaaid).

- voor verschraling kan het beste het maaisel van de voorjaarsbeurt worden afgevoerd, dit bevat de meeste voedingsstof. Als (bij de andere maaibeurt?) maaisel blijft liggen kan dit op een hoop worden geharkt, dat geeft weer schuilplaatsen voor allerlei dieren.
- de meeste zaden komen met het maaien al vrij, het maaisel kan dus direct worden afgevoerd; het een week laten liggen heeft nauwelijks meerwaarde. Let op: juist vanwege die zaden kun je het maaisel juist gebruiken om andere terreinen te 'enten'.
- maai in grillige vormen, hierdoor krijg je langere 'randen' = meer afwisseling.
- Zeer Belangrijk: van soorten die ter plekke algemeen zijn kan gerust wat meer gemaaid worden, van planten die ter plekke zeldzamer zijn moet je een groter deel laten staan (ja, eventueel ook van braam en brandnetel, die immers op zich weer belangrijke voedselplanten zijn voor bv. vlinders!).

In de middag, door Landschapsbeheer aangeboden lunch, bezocht Jaap met de cursisten een aantal van onze terreinen (Munlaan, herinneringsbos enz.) om een indruk te krijgen van wat Landschapsbeheer zoal beheert, om aan te geven hoe hij zo'n terrein zou aanpakken en om met ons te discussiëren hoe wij het zouden doen (en waarom, of waarom niet). Uiteraard kunnen verschillende gebieden, met ieder een ander gebruiksdoel, elk een aparte aanpak nodig hebben. Juist door, staande in de bloemrijke wei, hierover te spreken kwam de theorie extra tot leven. Kortom, voor alle aanwezigen een leerzame en nuttige dag.

Vanaf nu gaan we met deze principes aan de slag. En ook al zal niet iedereen direct elk bloemetje exact kunnen determineren, met het principe van terughoudend maaien (liever iets te weinig dan iets teveel) en met duidelijke afspraken vóór de werkdag waar te maaien en waar niet, moeten we een heel eind komen.

Hans Hamersma

Hans Hamersma in actie (foto: Tonnie van Hooff)

DTV-nieuws on tour bij Landschapsbeheer

In een korte reportageserie, genaamd "DTV-nieuws on tour", bracht onze plaatselijke zender DTV op maandag 26 juli een bezoekje aan Landerij VanTosse en aan ons herinneringsbos in de Stelt.

Het presentatie-duo, Laura de Jong en Patrick Huisman, kreeg in de tuinderij uitleg van Anne-Marie Bollen over een bijzondere groentesoort en zocht daarna zelf zijn weg in het herinneringsbos. Alle uitzendingen van DTV zijn nog terug te zien op "uitzending gemist". (DR)

Theo en Gijs, aan de Maas & in de Peel

In het werkgebied "Maas en Peel" van Brabants Landschap heeft recent een wisseling van de wacht plaats gevonden. Theo de Mol (1955) die er al sinds 1980 als beheerder werkte, werd opgevolgd door Gijs Looijen (1978). In het julinummer van het fraaie magazine van Brabants Landschap werden beiden in een groot artikel (25 pagina's met 50 foto's) uitvoerig in het zonnetje gezet. Hieronder stelt Gijs zich voor en neemt Theo afscheid als beheerder.

"Dag allemaal"

Als nieuwe beheerder voor het "Maas & Peel"-gebied (ruwweg Noordoost-Brabant) voor het Brabants Landschap, stel ik me graag even aan u voor. Mijn naam is Gijs Looijen, alweer 42 winters oud, getrouwd met Cobie en trotse, soms ook uitgeputte, vader van 3 kinderen.

Als ik mijn biografie opsom, krijg ik altijd de indruk dat ik een enigszins zwervend bestaan lijk te voeren: ik ben geboren in Rotterdam, opgegroeid op de Veluwe, aantal jaar in het buitenland gewoond en gereisd, jaartje Groningen, daarna langere tijd in Nijmegen en omgeving en ... sinds kort te bewonderen op Landgoed Tongelaar. Op Tongelaar bevindt zich ons regionale hoofdkantoor in een mooie oude boerderij, waarbij de helft beschikbaar kwam als dienstwoning. Die kans heb ik samen met mijn gezin van harte gegrepen. Ik woon dus nu in het hart van mijn beheergebied, prachtig en praktisch tegelijk.

Mijn verdere voorgeschiedenis is dat ik in een eerder leven geheel andere dingen heb gedaan. Ook daarin enigszins zwervend kennelijk. Zo heb ik filosofie en sociologie gestudeerd, lang in een culturele instelling gewerkt (Doornroosje te Nijmegen) en was ik reisleader voor SNP. Ongeveer 10 jaar geleden zag ik het 'groene' licht en ben ik Bos- en Natuurbeheer gaan studeren bij Larenstein in Velp. Ik was toen al enige tijd actief in vrijwillig landschapsbeheer en zat als bestuurslid aan bij een actieve milieuclub in Groesbeek. Nog altijd ben ik co-coördinator van de vrijwilligersploeg Landschapsbeheer Groesbeek (LBG), dus ik weet hoe waardevol vrijwillig natuurwerk is. Zonder vrijwilligers zouden de professionele organisaties het werk simpelweg niet aankunnen. Dat zie ik ook in mijn huidige baan, waarbij ook dankbaar gebruik wordt gemaakt van vele vrijwilligers. Vrijwilligers leveren maatwerk en zijn vaak ook boven verwachting kundig. Tot slot is mijn ervaring dat samen buiten in het groen werken verbreedert en de sfeer vaak top is tussen de mensen. Vanuit Groesbeek hebben wij altijd met een bewonderend (jaloers?) oog gekeken naar enorme ploegen in Uden en Oss. Het verheugt me dan ook zeer in de toekomst meer met Landschapsbeheer Oss te kunnen gaan samenwerken.

Vanaf 1 januari 2020 heb ik dus officieel het stokje overgenomen van Theo de Mol, die enkelen van u goed zullen kennen. Theo heeft een enorm lange carrière als natuurbeschermmer achter de rug; maar liefst 40 jaar werkte hij voor het Brabants Landschap. Ik hoop van harte dat ik een waardige opvolger zal zijn. Het zal echter wel even duren

voor ik zijn gebiedskennis kan evenaren. Tegelijkertijd heb ik het er met Theo ook vaak over gehad dat de moderne 'uitdagingen' (een modern woord voor: forse problemen) aanzienlijk zijn. Het achteruitkachelen van de biodiversiteit, klimaatverandering, droogte, stikstof, versnipperde groene ruimte ... het is niet mals. Er wordt veel gepraat over het roer dat om moet, maar er gebeurt nog te weinig terwijl de bewijslast dat het anders moet zich maar opstapelt. Dat maakt natuurbeheer anno nu er niet makkelijker op. Maar wel nog belangrijker. Daar ga ik me met hart en ziel voor inzetten!

Gijs Looijen
Tot hopelijk een keer ergens in het veld!

"Bedankt allemaal"

Via deze weg wil ik alle vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss, die zich ook maar op enigerlei wijze hebben ingezet in het natuurgebied Keent, bedanken.

Samen met Tonnie van Hooff, die ik kende vanuit gem. Oss, keken we wat voor klusjes er zoal te doen waren.

Het onderhoud van kikkerpoelen, hoogstamfruitbomen en het sluisje, daarnaast ook het zwaardere werk met motorzaag en bosmaaier.

Helaas was corona die roet in het eten strooide, zodat het vrijwilligerswerk flink is verwaterd. Keent was een van mijn beheerobjecten, waar ik vanaf het begin van de aankopen het beheer mocht voeren. Stukje bij beetje kwamen er percelen bij, waarbij we in het begin de landbouwpercelen omvormde naar grasland. Hier mochten boeren uit de omgeving in het weideseizoen vee inscharen.

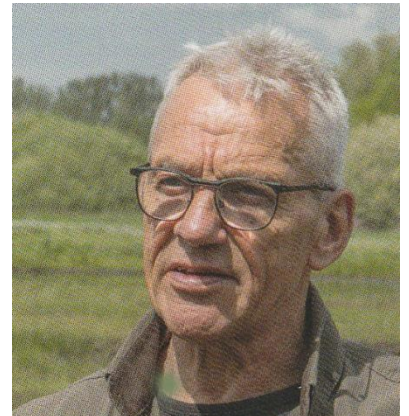
In 2005 startten we met Hooglanders van Stichting Taurus op de wat grotere clusters grasland. Na enkele jaren was het grootste deel van Keent vrij, zodat seizoenbegrazing stopte en we voor heel Keent een jaarrondbegrazing startten.

De hooglanders werden geleidelijk aan vervangen door de Taurus en Exmoor-pony's. Keent is nog volop in beweging en gaat in de toekomst veel veranderen.

Naast Keent heb ik nog vele andere bijzondere gebieden in beheer gehad, o.a. Landgoed Tongelaar, Landgoed Groote Slink in Oploo, Vilt in Beugen (een afgesneden meander van de Maas), Zevenhutten in Cuijk, Brestbosch in Boxmeer enz.

Na een dienstverband van 40 jaar bij het Brabants Landschap, ben ik met vervroegd pensioen gegaan. Vanwege corona is het afscheid in bescheiden kring gehouden.

Theo de Mol

Bloemerie88 heeft al jaren groen hart

Bij Bloemerie88, aan de Zaltbommelseweg 18 in Oss, staat duurzaam en verantwoord ondernemen voorop. Medewerkers hebben er niet alleen groene vingers, maar ook een groen hart. Het Zilveren certificaat Barometer Duurzame Bloemist is er het bewijs van. Dit certificaat prijkt bij Bloemerie88 sinds 18-7-2017 in de winkel.

Bloemerie88 over de certificering

Harold Reuser (eigenaar) zegt erover: "Verbeter de wereld, begin bij jezelf". Dat hebben wij gedaan door te verduurzamen. Dit certificaat bewijst dat een groot gedeelte van onze inkoop duurzaam is, dus dat wij bijvoorbeeld bloemen met Milieukeur en FairTrade-keurmerk inkopen. Daarnaast is onze bedrijfsvoering verantwoord. Dat klinkt mooi en dat is het ook. We houden nu dagelijks rekening met milieu en maatschappij én we besparen kosten door dat we nog bewuster omgaan met bijvoorbeeld verpakkingsmateriaal en energie.

Wat is de Barometer?

Fleurop stimuleert en ondersteunt aangesloten bloemisten bij het behalen van het certificaat en ontwikkelde de Barometer-tool. Die vergemakkelijkt het doorlopen van het certificeringsproces.

Het doel van de Barometer Duurzame Bloemist is bijdragen aan de verduurzaming van bloemisten. Bloemisten krijgen het certificaat als hun inkoop en bedrijfsvoering voldoet aan diverse eisen. Het niveau waarop zij voldoen, bepaalt of zij het certificaat brons, zilver of goud krijgen. Het certificatiesysteem voor de Barometer wordt beheerd door Stichting Milieukeur (SMK). Het kwam tot stand in samenwerking met milieuorganisaties, koepelorganisaties, NGO's, branchespecifieke onderzoeksbureaus, bloemisten, telers, veiling en groothandel.

Samenwerking Fleurop en SMK

SMK streeft naar verduurzaming van verschillende branches en beheert hiervoor diverse certificatieschema's, waaronder de Barometer Duurzame Bloemist. Harold Reuser, (eigenaar) van Bloemerie88: "Dit certificaat bestaat al langere tijd. Wij van Bloemerie88 willen met onze bedrijfsvoering nog beter rekening houden met mens en milieu. De certificatie tool die door SMK is opgezet, maakte het voor ons als bloemist snel duidelijk waar wij staan en op welke punten wij onze bedrijfsvoering kunnen verbeteren om in aanmerking te komen voor certificering. Wij van Bloemerie88 willen de mensen een goed gevoel bezorgen. Niet alleen met onze boeketten zelf, maar ook met de manier waarop de boeketten tot stand zijn gekomen."

Harold Reuser

Team van Bloemerie88

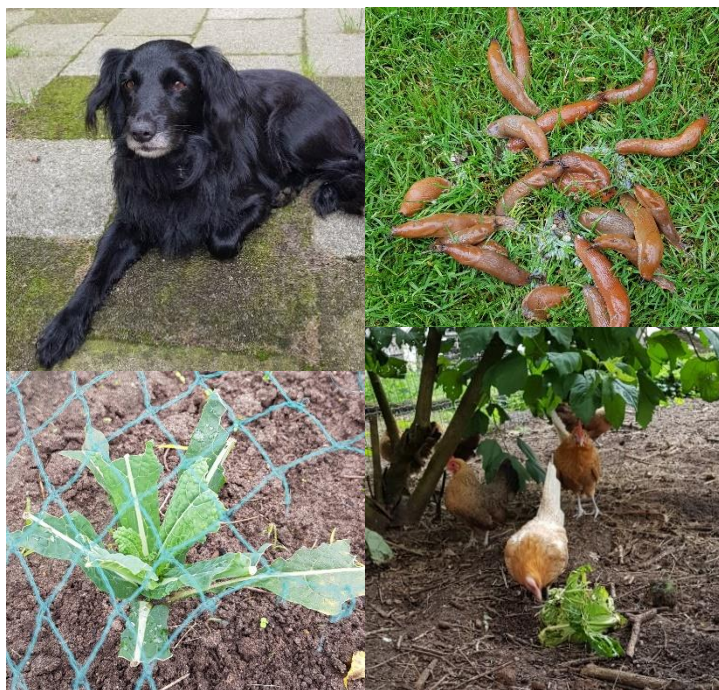
Paradijsje in Oss

Wie zo oppervlakkig aan Landerij VanTosse denkt, ziet een tuin met groente voor zich. Groente is er zeker, maar Landerij VanTosse is nog zoveel meer.

Fijne werkplek

Als je er als vrijwilliger aan het werk bent, lijkt het soms een paradijs! Lekker in de zon aan het werk, terwijl de vogels hun hoogste lied naar het schijnt voor jou als vrijwilliger aan het fluiten zijn. Maar soms ook werken in de regen met regenkleding aan, we zijn niet flauw of kikkers, die vanuit de poel, zo hard kwaken dat je niet om hun aanwezigheid heen kunt. En dan is er altijd Bowie, de hond van Henk, die ons vrijwilligers allemaal in de gaten houdt en onder de categorie beveiliging geplaatst kan worden. De paddenstoelen verschijnen alweer, de herfst lijkt in aantocht. Dit seizoen groeide niet alles even goed; koud voorjaar, redelijk weinig zon, meer regen en dichtgeslagen grond maakten dat niet alle groente naar verwachting groeide. Daarnaast waren de duiven, konijnen en veel slakken actief en lieten plantjes in wording/volgroeide planten verdwijnen. Tegen duiven en konijnen kun je iets doen, netten over de planten spannen..., maar je kunt niet heel de tuin van netten voorzien. En slakken, dat is dit jaar een klein rampje. Enfin, de kippen zijn blij met wat er over is van de aangevreten kolen. Elke week komen er klanten om groente, aardappelen en/of kruiden te kopen. Onder hen bevinden zich een aantal vaste klanten. Dat zijn mensen die bewust kiezen voor biologisch geteelde groente of mensen die Landerij VanTosse als doel van hun wandeling kiezen en dan wat groente o.i.d. meenemen. Het leuke is dat je met hen een soort band kweekt. Onder leiding van Henk/Maria zorgt de groep tuinvrijwilligers voor een prachtig stukje natuur, wat, behalve om in te werken, ook zeer de moeite waard is om te bezoeken en rond te wandelen.

Één van de vrijwilligers, Anne-Marie Bollen

Bewaker Bowie, slakken, aangevreten kool en kippen (Foto's: Anne-Marie Bollen)

Nederland kreeg drie nieuwe werelderfgoed projecten erbij

Eind juli heeft het Werelderfgoed-comité van Unesco weer drie projecten in ons land op de Werelderfgoedlijst geplaatst, namelijk de Hollandse Waterlinies, de Koloniën van Weldadigheid en de Romeinse Limes.*

Hollands Waterlinies

De Hollandse Waterlinies vormen een verdedigingssysteem dat zich over 200 kilometer uitstrekt langs de rand van het bestuurlijke en economische hart van Nederland. Het bestaat uit de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam, werelderfgoed sinds 1996. Het systeem, gebouwd tussen 1815 en 1940, bestaat uit een netwerk van 36 forten, dijken, sluizen, gemalen, kanalen en inundatiepolders, die samen Nederland beschermen door het principe toe te passen van tijdelijke overstroming van het land. Het zuidelijke deel, de Zuiderwaterlinie, ligt in de provincie Noord-Brabant. Brabants Landschap is hier de trotse eigenaar van de forten Altena, Giessen en Bakkerskil.

Koloniën van Weldadigheid

Vanaf 1818 stichtte de Maatschappij van Weldadigheid kolonies in onontgonnen gebieden in het toenmalige Nederlandse Koninkrijk. Ze werden ook wel "pauperkolonies" genoemd. Het doel was om de armen in de steden betere vooruitzichten te geven door ze werk op het platteland aan te bieden en zelfvoorzienend te maken. De Koloniën van Weldadigheid waren een sociaal experiment dat door middel van structuur, dwang en tucht de samenleving wilde verbeteren. Nederland diende de nominatie voor plaatsing op de Werelderfgoedlijst in, samen met België. Het gaat in Nederland om de koloniën Veenhuizen, Frederiksoord en Wilhelminaoord en in Vlaanderen om de kolonie Wortel.

Romeinse limes tussen Elst en Arnhem (foto: Jan Oomen)

Neder-Germaanse Limes

De Limes omvat een deel van de oorspronkelijke noordgrens van het Romeinse Rijk, die langs de Rijn in Nederland en Duitsland lag. De nominatie van Nederland om de Limes tot Werelderfgoed te bestempelen werd dan ook met Duitsland samen gedaan. Gedurende meer dan 450 jaar, vanaf het einde van de 1e eeuw voor Christus, beschermde de grens het Romeinse Rijk tegen Germaanse stammen. De eerste militaire bases werden in de laatste decennia voor Christus gebouwd om de Germaanse gebieden aan de overkant van de Rijn te veroveren. Nadat deze ambitie was mislukt, werd de linkeroever van de rivier omgevormd tot een versterkte grens. Aan de rand van de rivier werden militaire installaties van verschillende soorten en maten en bijbehorende civiele constructies en infrastructuur gebouwd. (DR)

Zonneweides goed voor biodiversiteit, óók bij zuiveringsbedrijf Oijen

Om de urgente klimaatproblemen te kunnen aanpakken, zijn ook zonneweides of -parken nodig. De aanleg daarvan kan echter veel minder schadelijk zijn voor de biodiversiteit als vaak wordt beweerd.

Opmerkelijke conclusie

Integendeel, zonneweides kunnen zelfs zorgen voor groei van meer planten en een goede leefomgeving voor vogels, bijen en vlinders. Mits er bij het ontwerp van een zonneweide rekening mee wordt gehouden dat er voldoende zonlicht onder de panelen komt en het regenwater op de bodem terecht kan komen. Dat was één van de opmerkelijkste conclusies van de internationale sessie "Samen werken voor energie en biodiversiteit" die half april, als onderdeel van de Landschapstriënnale 2021 in het van Gogh Nationaal Park, werd georganiseerd door Groen Ontwikkelingsfonds Brabant en Energietuinen Nederland.

Waterschap Aa en Maas energieneutraal

Ook in onze omgeving komt een groot zonneweideproject in zicht. Waterschap Aa en Maas wil in 2030 alle energie die men verbruikt zelf opwekken, want men ondervindt als geen ander de gevolgen van de klimaatverandering. Er zijn al vergevorderde plannen voor de aanleg van zonneweides aan weerszijden van de rioolwaterzuivering in Oijen. Niet alleen in Oijen zijn zonneweides gepland, maar op alle lege plekken van haar zeven rioolwaterzuiveringen in Oost Brabant. De zonneweides in Den Bosch, Heeswijk-Dinther en Vinkel zijn al klaar en in Aarle-Rixtel is de aanleg inmiddels gestart. Naast energie uit zon haalt het waterschap energie uit water en rioolslib!

Panelen door groen aan zicht onttrokken

De 8.500 panelen van de twee zonneweides in Oijen staan in rijen gericht op het zuiden. Om te zorgen voor voldoende licht en water op de bodem, staan de rijen 2 meter uit elkaar en zit er over de hele lengte van iedere rij een kier tussen de panelen. Ook is gekozen voor zogenaamde bifacial panelen. Deze laten gedeeltelijk licht door. Het terrein wordt ingezaaid met bloemen en kruiden en er worden fruitbomen en besdragende struiken onder aan de dijk geplaatst. Het hek krijgt doorgangen voor kleine zoogdieren. Om te voorkomen dat bewoners van de Paralelstraat de panelen zien, worden ze niet hoger dan 1,5 meter en liggen ze verscholen achter een wilde haag met groenblijvende struiken. (DR)

www.wur.nl en www.aaenmaas.nl

* In 2017 verscheen bij Koninklijke van Gorcum het boek "De Koloniën van Weldadigheid, 128 pagina's, ISBN 9789023256144, prijs €7,90.

Brabants Groene Maatpak

De schoonheid van het Brabantse Landschap wordt mede bepaald door de vele lanen, houtwallen, struwelen, singels en solitaire bomen. Ze groeien op de erven en in de natuurgebieden, maar ze staan ook overal in het agrarische landschap.

Ingrijpende ruilverkavelingen

We genieten ervan, achteloos, alsof die bomen en struiken er vanzelf gekomen zijn, maar realiseren ons meestal niet dat een groot deel ervan héél bewust is aangeplant tijdens de grote ruilverkavelingen in de jaren 1930-1980. Toen werd het landschap, óók in Brabant, ingrijpend gemoderniseerd. Boeren kregen enkele grote kavels in plaats van vele kleine. Hun grond, die tot die tijd vaak te nat was en moeilijk bereikbaar, werd met een efficiënt slotenpatroon ontwaterd en nieuwe, verharde wegen werden aangelegd.

Deze beplanting is bewust ontworpen en aangeplant voor ruilverkavelingen in de jaren 1930-1980. Al deze beplanting vormt nu het Brabants Groene Maatpak!

Zo ontstond Brabants Groene Maatpak

En langs die wegen kwamen nieuwe bomen en andere beplantingen. Daarvoor maakten ontwerpers van Staatsbosbeheer landschapsplannen. Daardoor bleef het historische Brabantse mozaïek van akkers, beemden, buurten, bossen en velden herkenbaar in het nieuwe landschap. Al die eiken en lindes bij de erven, houtwallen met eiken langs de akkers en populieren en struweel-singels op de heide-ontginningen, elzensingels en wilgenbosjes langs de beken vormen nu "Brabants Groene Maatpak".

Discussie op gang brengen

De provincie Noord-Brabant wil dit vergeten ontwerp achter ons landschap opnieuw op de kaart zetten om zo een brede discussie aan te gaan over de toekomst van ons landschap. Een landschap dat de komende decennia opnieuw op de schop zal gaan. Wat kunnen we leren van de periode van de ruilverkavelingen? Kunnen we net als toen een nieuw landschap vorm geven? En kunnen we daarbij voortborduren op het Brabants Groene Maatpak? Om dat weer op de kaart te zetten trokken de provincie en Erfgoed Brabant langs een vijftal ruilverkavelingen van weleer.

Evaluatie van oude projecten

In elk van deze gebieden benaderde men de streek via een ambassadeur en ging men met kenners van de streek inventariseren hoe het Brabants Groene Maatpak er in dat gebied nog bijstaat. En in elk van die gebieden ging men in gesprek over de toekomst van het landschap. Na afloop van deze tour worden de resultaten en aanbevelingen aangeboden aan de gedeputeerde Ruimte. De resultaten worden ook beschikbaar voor een breder publiek.

Dick Roza

www.erfgoedbrabant.nl/projecten

Opening nieuwe BergbOss tuin pas volgend jaar

De officiële opening van de nieuwe BergbOss-buurttuin, die dit voorjaar gereed kwam bij de sheddakwoningen aan de Oostwal in Oss, is uitgesteld naar volgend jaar, zo vernamen we van Ton Oomen, voorzitter van de Stadse Boeren Oss.

Tuin past bij omgeving

De nieuwe, met steen- of schanskorven verfraaide moestuin, die ruimte biedt aan 21 minituintjes, 3 bakken op hoogte en 11 gezamenlijke percelen, kwam in de plaats van de in 2013 gerealiseerde tuin met 30 moesbakken aan de Gripper in het Berghkwartier. Die moest plaatsmaken voor een rij nieuwe gezinswoningen. De nieuwe tuin, voorzien van een mooie, door Landschapsbeheer gemaakte, picknicktafel, (zie foto in vorige nieuwsbrief) ligt opvallend in de bocht van de Oostwal en past uitstekend bij de nieuw gebouwde woningen in het voormalige fabriekscomplex.

Problemen met grond en afwatering

Met frisse moed zijn de initiatiefnemers in april van start gegaan met 25 deelnemers, waaronder veel nieuwelingen die niet eerder in tuinen actief waren, veelal flatbewoners. Helaas bleek echter na ruim een paar maanden dat er nauwelijks iets wil groeien. Er blijkt nogal wat mis met de grond en de afwatering. Men is daarvoor nu in gesprek met de gemeente. Vandaar het uitstel van de officiële opening naar een nog vast te stellen datum volgend jaar.

Dick Roza

Foto: Ton Oomen (voorzitter Stadse Boeren Oss)

Vriendenclub

De afgelopen periode kwam er één lid van de Vriendenclub bij, namelijk Rinie Nelissen uit Oss. We tellen nu 238 leden van de Vriendenclub.

Maak iemand lid!!!

In 2016 telde de vriendenclub nog 300 leden, maar vooral veel "zakelijke" vrienden (bedrijven) zegden hun lidmaatschap op, zodat we er nu nog maar 238 over hebben. En we maakten weinig reclame om nieuwe leden te werven. Als al onze vrijwilliger nu eens één nieuw lid werven in hun familie, vrienden- of kennissenkring, dan zou het verlies in één keer weer ongedaan gemaakt zijn. Het lidmaatschap (vier keer per jaar de nieuwsbrief) bedraagt minimaal 10 euro. Een hoger bedrag is natuurlijk zeer welkom als bijdrage in de drukkosten! (DR)

Kort Nieuws

Firma Streek en TIO officieel geopend

Op 13 juli vond de officiële opening plaats van de firma Streek en het Toeristisch Informatiecentrum Oss, die samen één winkelruimte delen aan de Kruisstraat 18 in Oss. Hierbij werd een voucher van 20.000 euro aangeboden door "De kracht van Oss".

Werken om hoger op te komen

De winkel van de firma Streek, waarbij zo'n 190 leden (waaronder ook landerij vanTosse) zijn aangesloten, wil verbinding en promotie van stad en platteland in Oss e.o. realiseren door producenten en leveranciers van producten en diensten uit de streek zichzelf te laten presenteren, aan te bieden en te verkopen. Een tiental mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt krijgen de kans om zichzelf verder te ontwikkelen en nuttig en betekenisvol te zijn en zo mogelijk (weer) betaald werk te vinden.

Gelukkig geen waterschade

De voucher van 20.000 euro van de "Kracht van Oss" heeft bijgedragen om de winkel versneld te openen. Winkelcoördinator Frederieke Bijker zei zeer tevreden te zijn met de belangstelling van het publiek, toen we haar een maand na de opening spraken. De loop zat er al goed in en de angst voor waterschade, kort na de opening, toen de rioolwaterafvoer in de winkel door grote hoosbuien haperde, bleek gelukkig ongegrond te zijn geweest. (DR)

Duurzame dinsdag

Dinsdag 7 september jl. was het Duurzame Dinsdag, de jaarlijkse "Prinsjesdag van de Duurzaamheid".

Via livestream te volgen

Dit jaar bevatte de koffer, die overhandigd werd aan het kabinet, 414 initiatieven. Deze duurzame innovaties gingen mee naar verschillende prijzen. Waaronder de IVN-Natuurprijs, die wordt uitgereikt aan het beste initiatief dat mensen en organisaties in contact brengt met de natuur. Op 7 september kon van 14.30 tot 17.15 uur het hele programma, waaronder ook de Duurzame Troonrede en een dialoog met Tweede Kamerleden, online via een livestream gevolgd worden. (DR)

www.ivnnatuureducatie.nl

IVN-bankje in Stelt in gebruik

Op zaterdag 7 augustus hebben een 25-tal IVN-leden een bankje in de Stelt in gebruik genomen. Het bankje staat aan het pad tussen de Tilderdstraat (ter hoogte van nr. 15) en het Nicolapad en heeft een wijds uitzicht over de fraaie omgeving daar.

Afsluiting in Landerij VanTosse

De bank, die gemaakt werd door onze vrijwilliger Frans Hol, kwam tot stand door een schenking van de familie Strooper na het overlijden van het geliefde IVN-lid Betsy Strooper op 18 augustus 2018. Na een gezamenlijke wandeling van alle aanwezigen vanaf de Amelsestraat, schroefde Betsy's weduwnaar André een naamplaatje op de bank. Vervolgens trok men gezamenlijk via de Koningsweg naar het terras van Huize Cumberland bij Landerij vanTosse voor een kop koffie of thee. Als afsluiting kreeg de groep IVN-ers een rondleiding door de tuinderij en de struinderij door Henk Smouter. (DR)

Nieuwe eigenaar van Ekoplaza Oss

Eind juni heeft de uit Syrië afkomstige Woroud Almonsour de leiding overgenomen van de biologische supermarkt Ekoplaza aan de Kruisstraat in

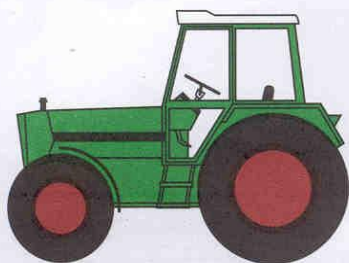
Oss. Die winkel werd daarvoor 16 jaar lang gerund door Jorg Bongers, die bij veel van onze lezers wel bekend is.

Taal snel onder de knie

De 32-jarige Syrische Woroud, uit het totaal verwoeste Aleppo, ontvluchtte zes jaar geleden te voet haar door oorlog verscheurde moederland en kwam via Turkije, Griekenland, Macedonië, Servië en Oostenrijk naar Nederland. Een tocht langs vijf AZC's volgde tot ze in Druten landde. Ze moest natuurlijk ook onze taal gaan leren om aan de slag te kunnen. Die had ze na drie maanden al aardig onder de knie, maar helaas moest ze toch een Studie International Business Administration aan de Radboud Universiteit, door de taalbarrière, afbreken.

Businessplan al klaar

Maar Woroud's motto is: volhouden en doorgaan en ze kon het staatsexamen tenslotte op universitair niveau afronden. Met een al tijdens haar studie aan de Universiteit in Aleppo gemaakt businessplan ging ze de arbeidsmarkt op. Ze werkte op een reisbureau in Utrecht en volgde, toen dat door corona moest stoppen, diverse cursussen en liep o.a. stage bij de Ekoplaza-vestiging in Den Bosch. Toen de verwerving van de Ekoplaza-vestiging in Oss op haar weg kwam, aarzelde ze geen moment en hapte toe. We wensen Woroud en haar enthousiaste team van 10 medewerkers veel succes toe. (DR)

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

IVN-wandelingen

Tot het eind van het jaar kunt u nog zes keer wandelen met IVN-Oss.

Zondag 26 september

"Bomenfietstocht Natuur in de stad"
Lengte 10 km, duur 2,5 uur.
Vertrek om 10.00 uur vanaf Burchtplein, Oss.

Zondag 17 oktober

Herfstwandeling, "Op zoek naar paddenstoelen"
Lengte 4 km, duur 2 uur.
Vertrek om 10.00 uur vanaf Willibrordusstraat, Oss.

Zondag 24 oktober

"Verhalenwandeling", voor het eerst naar buiten met je baby. Voor jonge vaders en moeders met kind in draagzak.
Lengte 2 km, duur 3 kwartier.
Vertrek om 10.00 uur vanaf de parkeerplaats voor de Kriekput, Schaijkseweg, Herpen.

Zaterdag 30 oktober

"Nacht van de Nacht langs de Meerdijk"
Lengte 3km, duur 1,5 uur.
Vertrek om 19.00 uur vanaf parkeerplaats tegenover Oijense Hut, Oijenseweg 273, Oss.
Kom op de fiets!

Zondag 14 november

"Kijken en mountainbiken", een fietstocht met aandacht voor natuur(verhalen).
Lengte 10 km, duur 2 uur.
Vertrek om 09.00 uur vanaf parkeerplaats bij Openluchttheater, Hoessenbosch, Berg-hem.

Woensdag 29 december

Natuurwandeling "Oudejaarswandeling"
Lengte 5 km, duur 2 uur.
Vertrek om 10.00 uur vanaf de parkeerplaats voor de kerk, Kerkplein, Haren.

Info: Frank van Dorst
06-52483313

frankvandorst@home.nl
www.ivn.nl/oss

IVN winnaar Prins Bernard Cultuurfonds 2021

IVN-Nederland heeft de Prins Bernard Cultuurfonds Prijs 2021 gewonnen. Aan de prijs is een bedrag van 150.000 euro verbonden. De helft daarvan mag IVN vrij besteden met de andere helft moet een Cultuurfonds op naam worden opgericht. De Prins Bernard Cultuurfonds Prijs wordt sinds

2010 elk jaar aan een ander werkgebied uitgereikt.

IVN heeft waarde bewezen

Het juryrapport vermeldt o.a.: "IVN laat - naar eigen zeggen - jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk+ natuur is. De stichting organiseert natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes en heeft haar waarde in coronatijd meer dan bewezen, want voor veel mensen was een wandeling door het park, het bos of de duinen, langs het strand of door de polder het enige uitje dat er nog was. Voor veel mensen biedt een groene leef-omgeving troost, rust, inspiratie en trouwens ook gezondheid, want uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat mensen die ziek zijn, sneller herstellen als ze regelmatig in een groene omgeving zijn"

Vrijwilligers verdienen eigenlijk prijs

IVN is beretrots op het behalen van de prijs. Ook in Brabant zijn de 33 afdelingen heel blij met de toekenning. "Eigenlijk vinden wij dat de duizenden vrijwilligers de prijs verdienen. Het is ongelooflijk hoeveel tijd en energie ze in onze natuur stoppen" zegt Renske Visscher, regiodirecteur Brabant en Limburg van IVN. "IVN-Brabant is een belangrijke schakel voor de natuur in Brabant. Er zijn zo'n zesduizend Brabantse vrijwilligers. Jaarlijks bereiken ze ruim 110.000 Brabanders via excursies of andere projecten. Bijna de helft van de Brabantse scholen heeft een samenwerking met ons. En met meer dan veertig zorginstellingen ondernemen we activiteiten, net als met vierhonderd recreatieondernemers. En het mooiste is misschien nog wel dat ons ledental nog steeds groeit". (DR)

Stem op "Boom van het Jaar 2021"

Er kan weer gestemd worden op de verkiezing van de "Boom van het Jaar 2021". De jury heeft twaalf bomen met hun bijbehorende verhalen, voor iedere provincie één, genomineerd. Voor onze provincie is dat de "Kloosterboom van de Eikendonk" uit Den Dungen.

Bijzonder verhaal is noodzakelijk

Bij de boom van het jaarverkiezing draait het om een individuele boom met een bijzonder verhaal. Hierbij kan het gaan om een boom die een bijzondere waarde heeft voor een stad of dorp of om een boom

met een historisch verhaal. Kijk op de website van "Boom van het jaar 2021" naar het verhaal over de boom uit den Dungen, maak uw keuze en stem dan! Dat kunt u doen tot en met 18 oktober. In het najaar is er voor de winnaar een feestelijke huldiging. Tevens mag de winnaar Nederland vertegenwoordigen bij de European Tree of the Year verkiezing. De verkiezing, die sinds 2011 bestaat, is een initiatief van SBNL Natuurfonds. Vorig jaar won de Moeierboom in Etten-Leur. (DR)

Stemmen? Ga naar:

www.deboomvanhetjaar.nl

Proeftuin zorgcentrum De Wellen geopend

Op 17 juni werd in de binnentuin van zorgcentrum De Wellen in Oss een daar aangelegde proeftuin feestelijk geopend. Met deze proeftuin, die gerealiseerd werd door IVN-Brabant, IVN-Oss en gezondheidsbedrijf MSD, is Oss een mooi, gezond en sociaal stukje groen rijker.

Tuinfeestdag

De proeftuin* werd in het voorjaar al aangelegd, tegelijk met soortgelijke tuinen in Boxmeer en Haarlem, waar MSD ook vestigingen heeft. Om de opening te vieren was een gezellige tuinfeestdag georganiseerd, waaraan de initiatiefnemers, vrijwilligers, bewoners en schoolkinderen van de

nabijgelegen Nicolaasschool meededen. De dag werd afgetrapt met toespraakjes van Monique Klerkx (teammanager van de Wellen) en Monique Jonkheid (communicatiemanager bij MSD), die daarna een proeftuinenbord onthulden. Vervolgens gingen de schoolkinderen aan de slag.

Regelmatig activiteiten

Met loeppotjes gingen ze de tuin in om inspiratie op te doen voor hun kunstwerken. Ze hadden namelijk voor de bewoners van het zorgcentrum met stoepkrijt mooie tekeningen over natuur en gezond eten gemaakt. Ook waren ze creatief aan de slag gegaan met fel gedecoreerde grote keien voor op het pad door de tuin. Bewoners en medewerkers van de Wellen keken vol genoeg mee en het muziekduo Jan en Ria zorgde voor een vrolijke sfeer tijdens de tuindag. Er zullen regelmatig activiteiten blijven plaats vinden in de proeftuin. (DR)

*Een proeftuin is een mini-voedselbos waarvan je kunt oogsten. Het is echter meer dan alleen een oogsttuin. Kinderen, ouderen en de buurt werken samen om de tuin te ontwerpen, aan te leggen en te onderhouden. De proeftuin is educatief: de deelnemers worden uitgedaagd om te leren over planten en dieren in de tuin, de biodiversiteit te bevorderen en hun kennis met elkaar te delen.

Allemaal Maashorst gaat op in "Bezoek de Maashorst"

Met ingang van 1 september gaan de bezoekerswebsite* en de nieuwsbrief van "Allemaal Maashorst" op in "Bezoek de Maashorst". Ook de sociale media accounts van Allemaal Maashorst, t.w. Instagram, Facebook en YouTube gaan mee met de nieuwe naam.

Drie identiteitsdragers

De afgelopen tien jaar heeft de focus van betrokken partijen in De Maashorst gelegen op community building, natuurbeleving en interne communicatie. Sinds vier jaar is deze focus verlegd van 'samen ontwikkelen' naar 'samen uitdragen'. De positionering van De Maashorst als het 'oergebied in Brabant' werd geboren. Belangrijke identiteitsdragers werden/zijn 'oer-schatten' (historie), 'natuurparels' (wijst gronden) en 'wilde grazers' (wisenten, Exmoorpony's en taurussen). De kernwaarden? Spannend, stoer en echt! (DR)

* De website wordt verzorgd door de VVV Noordost-Brabant in samspraak met 'Team de Maashorst'

Herinrichting Hertogswetering voltooid

Op 8 september heeft de gedeputeerde van de provincie, Hagar Roijackers, samen met Ernest de Groot en Peter van Dijk van Waterschap Aa en Maas en wethouder Johan van der Schoot de werkzaamheden aan de Hertogswetering officieel afgesloten.

Waterkwaliteit verbeterd, kades stabieler

Dat gebeurde op de kruising van de Gewandeweg met de Weisestraat door het onthullen van een 'belevings' voor bewoners en recreanten. Sinds 2016 hebben waterschap Aa en Maas en de gemeente Oss

energie gestoken in de herinrichting van de Hertogswetering in combinatie met de ontwikkeling van een ecologische verbindingzone (EVZ) langs de Roode Wetering. Het doel was het maken van een veilige, ecologische en goed onderhoudbare situatie, waarin rekening gehouden werd met de wensen van de omgeving. De eerste fase van het project is nu dus volledig uitgevoerd. Er zijn maatregelen genomen om de waterkwaliteit van de Hertogswetering te verbeteren. Daarnaast zijn de kades hersteld. Die zijn nu stabiel en hebben minder last van erosie. En er is bijna 8 kilometer EVZ aangelegd langs de Roode Wetering. Ook is de eerste vislift XL geplaatst, ter hoogte van de stuw bij de Oijense hut. (DR)

Sociaal Tuinieren winnaar VHG Groenprijs

Op Duurzame Dinsdag, dit jaar 7 september, heeft het initiatief "Sociaal Tuinieren" de VHG* Groenprijs gewonnen. "Sociaal Tuinieren" was één van de drie genomineerden voor deze prijs. De andere genomineerden waren "NK Tegelwippen" en "Bosspark Hoogkarspel".

Bewoners worden blijvend geholpen.

Bij sociaal tuinieren helpen vrijwilligers ouderen en andere kwetsbare bewoners, die dit zelf niet meer kunnen, met het opknappen van hun tuin. Hierbij gaat het om mensen met een klein sociaal netwerk, met gezondheidsproblemen en met weinig financiële middelen. De vrijwilligers gaan tijdens buurtdagen aan de slag met het wieden, snoeien, rooien en verwijderen van tegels. Deze tegels vervangen ze door onderhoudsarm en eco-vriendelijk groen. De vrijwilligers blijven de bewoners ook ná de beplanting helpen met het onderhoud.

Duurzame Dinsdag-koffer

Ieder jaar vindt op de eerste dinsdag van september "Duurzame Dinsdag" plaats. Op deze dag krijgen duurzame ideeën en initiatieven een podium in politiek Den Haag. De Duurzame Dinsdag-koffer, dit jaar met 400 duurzame ideeën en initiatieven, werd door de staatssecretaris in ontvangst genomen. De meest onderscheidende plannen maken kans op prijzen en ontvangen een extra impuls. (DR)

* VHG staat voor Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenverzoeken.

www.hotpoint.nl

Bodemdierendagen

Van 24 september tot en met 6 oktober 2021 wordt in ons land de zevende editie van de "Bodemdierendagen" gehouden.

Pissebedden en regenwormen

Honderden volwassenen, maar vooral ook kinderen, vaak in schoolklasverband, gaan dan weer op zoek naar dat vaak nog onbekende leven onder onze voeten: de bodemdieren. Rond diendag geven ze hen samen eindelijk de aandacht die ze verdienen, want zonder leven in de bodem kunnen we niet. Daarom gaan vooral IVN-ers en schooljeugd op safari in hun eigen tuin, op hun balkon, in een park of op het schoolplein op zoek naar die belangrijke, maar vaak vergeten bodemdieren. Ze speuren naar pissebedden, regenwormen en andere, soms bijna onzichtbare, kleine bodemdieren. Het thema van de Bodemdierendagen is dit jaar "Erop of eronder". Extra aandacht dus voor wat een bodemdier een bodemdier maakt en met welke bedreigingen ze te maken hebben. Er is een gratis boekje "Ondersteboven van bijzondere bodemdieren" beschikbaar. (DR)

www.bodemdierendagen.nl/wat-doe-jij-voor-bodemdieren

Thissen's brouwerij presenteerde "Vorst van Oss"

Thissen's brouwerij in Lith heeft een nieuwe bierlijn ontwikkeld, de "Vorst van Oss", in de versies Blond, Tripel en IPA. Het tripel is al ingezonden voor de 7e editie van de wedstrijd "Brabants Lekkerste Bier" van Brabants Dagblad, Eindhovens Dagblad en BN De Stem. Met deze nieuwe bierlijn heeft Oss er weer een lokaal product bij waar we trots op mogen zijn!

Gestart met aloude Hertha bier

Thissen's brouwerij, waar Henry en Joost Thissen en Eric Frunt de roerstok hanteren, bracht eerder de bieren Manneke Blond, Henry's Blond, dubbel en Tripel, Tegenwind blond, Zuster Aldegonda Quadrupeel en Wizzard of Oss Boc-kier op de markt. Henry Thissen bouwde in 2015 een moderne brouwerij aan het Brouwerspad 26a, vlak bij de plek van de voormalige brouwerij 't Hert, die daar tot 1951 het beroemde Hertha bier brouwde. Na de opening van de nieuwe brouwerij op 22 juni ging Thissen daar eerst het oude Hertha bier brouwen volgens oud recept. Later brouwde hij ook voor collega-brouwers met een capaciteitstekort.

Samenwerking met brouwerij in Oijen

Op 15 mei 2017 fungeerde de brouwerij ook als officiële startplaats van een wandeling met genodigden langs het vernieuwde Brouwerspad en werd er na afloop van die wandeling (geleid door de Lithse trouba-dour Noud Bongers) een heerlijk glas eigen bier en hartige hapjes geserveerd. Ook werd het brouwproces uitgelegd. Thissen's brouwerij is in 2019 een nauwe samenwerking aangegaan met de speciaal-bierbrouwerij Oijen. Zie voor eerdere artikelen over Thissen's brouwerij de nieuwsbrieven van juni 2015, juni 2017 en maart 2019. (DR)

Foto: Frank Spijkers van DTV

Nieuwsbrief Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o.

Op 2 augustus verscheen een nieuwsbrief van Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o. met daarin een schat aan informatie over de laatste ontwikkelingen rond de

Peelrandbreuk

Interessante onderwerpen. Zo vond op zondag 27 juni in natuurcentrum de Ossenbeemd in Deurne de officiële aftrap plaats van een serie kleinschalige ontmoetingen, die van september tot halverwege december, met alle direct betrokkenen wekelijks plaats gaan vinden. En Uitgeverij Matijns heeft op basis van een startdocument opdracht gekregen om te komen tot een toegankelijk -maar wetenschappelijk verantwoord boek over de landschapsbiografie van Peelhorst en Maasvallei. Verder leest u in de nieuwsbrief over de cursus "Gastheer van het Landschap", het afstudeeronderzoek van drie studenten van de HAS-Hogeschool, en nog allerlei kleine onderwerpen zoals een duurzame whisky, een film over de Peelrandbreuk, bezoek aan de nieuwe tentoonstelling "Keigaaf de Peelrandbreuk" en over het Geopark i.o. onder de aandacht gebracht door Nico Ettema in het Brabants Dagblad. Vraag toezending van de nieuwsbrief via onderstaand emailadres. (DR)

info@peelhorstenmaasvallei.nl

Geslaagde tuinvlindertelling 2021

Van 3 tot 25 juli organiseerde De Vlinderstichting voor de 13e keer de tuinvlindertelling. Dit jaar zijn er ruim 10.000 tellingen gedaan, waarin ongeveer 110.000 vlinders werden geteld.

Dezelfde top drie als 2020

Door het natte en koele weer begin juli kwam de telling slechts langzaam op gang. Maar halverwege de maand kwam de weersomslag; zonnig

weer met bomvolle vlinderstruiken, waardoor een ware explosie van vlinders ontstond. En dat beeld domineerde de tweede helft van de telperiode. De nummer één van meest getelde vlinders was, evenals vorig jaar, de atalanta. Deze relatief grote oranje met zwarte vlinder was ontzettend talrijk dit jaar. Er werden maar liefst 33.122 exemplaren geteld. De dagpauwoog, met de twee opvallende ogen op zijn vleugels, kwam op de tweede plaats, met 21.740 exemplaren en het klein koolwitje werd, met 11.259 vlinders, derde. Dezelfde top drie als vorig jaar. Als tiende en laatste vlinder op de tellijst stond de kleine vos, die 2.186 keer geteld werd.

Koningspage

Tellers positief gestemd

Dankzij de tuinvlindertelling weet de Vlinderstichting precies welke vlinders er in de zomer in onze tuinen voorkomen en op welke locaties. Met de verkregen informatie kan men vlinders beter helpen en beschermen. Waren er vorig jaar grote lokale verschillen, in 2021 traden deze niet op. De koninginnenpage werd, zoals gebruikelijk, vooral beneden de rivieren waargenomen. Deze vlinder is in de zuidelijke provincies altijd talrijker dan in het noorden. De citroenvlinder was vooral in het oosten talrijker dan in het noorden. De hoge aantallen vlinders stemden veel mensen positief. In vergelijking met de afgelopen jaren is dat terecht; de algemene tuinvlinders hadden na een draagte eindelijk weer een goed jaar! (DR)

www.vlinderstichting.nl

Natuurfilm WOLF

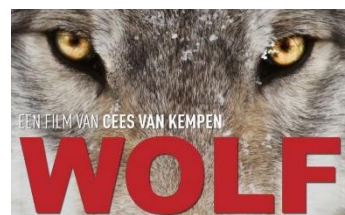
Het is niemand ontgaan: de wolf is, na 150 jaar afwezigheid, terug in Nederland. Dat is zeer bijzonder. In februari 2022 komt de opzienbarende natuurfilm WOLF uit in de bioscopen. De film staat geheel in het teken van de terugkeer van de wolf. IFAW is partner van deze film.*

Workshops voor schapenhouders

Voor de film heeft regisseur Cees van Kempen de afgelopen

vier jaar meer dan duizend dagen doorgebracht in de bossen van Nederland en Duitsland om het leven van de wolf minutieus vast te leggen. Hij heeft daarbij meer wolven voor zijn camera gehad dan wie ook. Niemand minder dan Mathijs van Nieuwkerk verzorgt de voice-over bij WOLF. Op 13 augustus was het "International Wolf Day" en die dag stond geheel in het teken van de wolf. (DR)

* IFAW (International Fund for Animal Welfare) zet zich in voor de wolf in Nederland. In samenwerking met schapenhouders organiseert IFAW workshops voor de training van kuddebeschermingshonden in Nederland en Duitsland, omdat voorlichting en goede bescherming van landbouwdieren conflicten met de wolf kunnen voorkomen.

Jonge raven in Herperduin

Het was een grote verrassing dat in het voorjaar een nest van raven werd gevonden in Herperduin. Raven broeden al jaren succesvol in de Maashorst, maar er is altijd gedacht dat Herperduin te druk zou zijn voor deze schuwe vogels.

Raven zijn zeer storingsgevoelig

De raven werden vanaf februari in de omgeving van het Ganzenven gezien. Halverwege maart werden ze voor het eerst gezien op hun nest. In de periode dat raven eieren hebben zijn ze erg verstoringsgevoelig, dus werd er voldoende afstand gehouden. Pas in april werd met een camera op een lange stok in het nest gekeken. Er zaten toen vijf jongen in van enkele dagen oud. Op 30 april waren de jongen oud genoeg om geringd te worden; er waren toen nog vier jongen over in het nest. Begin juni zijn de jongen uitgevlogen, maar toen waren er nog steeds risico's op verstoring. Nu zitten ze verder verspreid en begin augustus was het veilig om het nieuws van het succesvolle broedgeval naar buiten te brengen. (DR)

Educatief project grrrutto, grutto

Vanaf maart 2022 lanceren documentairemaker Ruben Smit en Vogelbescherming Nederland het nieuwe educatieproject Grrrutto, Grutto. Daarin krijgen basisschoolkinderen een serie van vijf digitale lessen over onze nationale vogel aangeboden.

Vogel van weidelandschap

De grutto is onze nationale vogel. Geen vogel is zo verbonden met het Nederlandse weidelandschap. Boven de bontgekleurde weilanden klinkt in het voorjaar het geluid van de grutto als hij zijn eigen naam noemt, grrrutto, grutto, grutto. Tenminste, zo was het ooit! In de afgelopen decennia ging de biodiversiteit in het landelijk gebied razendsnel achteruit. Ook het aantal grutto's nam snel in aantal af. Steeds meer kinderen, maar óók zelfs hun ouders hebben nog nooit een grutto gezien!

Nieuwe gruttofilm in bioscopen

En waarom zou je een vogel beschermen die je niet kent? Om hier verandering in te brengen slaat Vogelbescherming Nederland de handen ineen met de beroemde documentairemaker Ruben Smit, bekend van onder andere de films "De nieuwe wildernis", "Het Wad" en "Levende rivier". In zijn nieuwe documentaire "Grutto, de vlucht van een iconische weidevogel" vertelt hij het verhaal van de grutto. Vanaf de lente 2022 zal deze documentaire in de Nederlandse bioscopen draaien.

Lessen voor digibord

Met dank aan de beelden uit deze nieuwe documentaire heeft Vogelbescherming een serie van vijf lessen over de grutto gemaakt, die geschikt zijn voor het basisonderwijs. De lessen zijn geschikt voor het digibord, met de meest fantastische beelden en interactief. Ze zijn gratis beschikbaar via de website van Vogelbescherming Nederland. Zo leren kinderen alles over weidevogels, wat ze zo bijzonder maakt, waarom ze graag in Nederland zijn en wat ze nodig hebben om te overleven! (DR)

www.vogelbeschermingnederland.nl

Jubileumboek Immaterieel erfgoed "Brabants Heem"

In het najaar van 2022 bestaat Brabants Heem* 75 jaar. Het plan is om samen met de aangesloten heemkundekringen een mooi boek uit te geven met lokale tradities, zo lezen we in "De Koerier", het driemaandelijks magazine van Brabants Heem.

Materieel erfgoed overheerste steeds

Immaterieel erfgoed is lang over het hoofd gezien. De aandacht ging vooral uit naar monumenten, archieven en museumvoorwerpen en niet naar tradities. Daarom is er nog geen goed overzicht van het immaterieel erfgoed in Brabant en blijkt er veel meer te zijn dan er zo op het eerste gezicht gedacht werd. Tradities als Sinterklaas en moederdag vieren wij allemaal, maar hebt u ooit gehoord van het "koekkloten" in Udenhout, het prijsdansen in Nieuw-Vossemeer, de reuzen van Boxtel of het metworstrennen in Boxmeer? Dat zijn allemaal zeer levende tradities met een historische achtergrond, die een gemeente kleur en identiteit geeft.

Elke heemkundekring krijgt spread

Dat er geen goed overzicht is van het immaterieel erfgoed is eigenlijk heel vreemd, want bij immaterieel erfgoed zijn groepen mensen betrokken die het erfgoed koesteren en vormgeven. Gelukkig zijn heemkundekringen en erfgoedverenigingen de grote kenners van de lokale geschiedenis en erfgoed. Bovendien is hun netwerk erg groot. Daarom dus het plan voor het jubileumboek met plaatselijke tradities! Het is de bedoeling dat elke heemkundekring een spread, dus twee pagina's, krijgt in het boek. Zodra het boek verschenen is maken we daar t.z.t. melding van in onze nieuwsbrief. Meer is te vinden op de website. (DR)

www.brabantsheem.nl

*Brabants Heem is een ondersteunende organisatie van 125 zelfstandige heemkundekringen en erfgoedverenigingen. De stichting organiseert i.s.m. andere organisaties o.a. cursussen en studiedagen en geeft adviezen.

Miljoen bomen herplantproject "Meer Bomen Nu"

De tweede jaargang van het initiatief "Meer Bomen Nu" is van start gegaan met een enorm aantal aanmeldingen in korte tijd. In slechts vier dagen zijn er via de website een miljoen bomen en struiken aangevraagd. De aanmelding voor herplant van zaailingen is nu gesloten.

Vorig jaar perenbomen geplant

"Meer Bomen Nu" is een initiatief van Urgenda Caring Farmers en MEERGroen. Voor het project oogsten vrijwilligers samen met boswachters, groenbeheerders en ecologen zaailingen waar geen ruimte is voor deze jonge bomen, bijvoorbeeld omdat er teveel bomen op elkaar staan of gewoon, omdat de bomen weg moeten. In plaats van te kappen worden de jonge bomen geoogst, gesorteerd en verdeeld onder de aanmeldingen voor de herplanting. Vorig jaar is de bomenactie begonnen met het uitdelen van perenbomen. Er zijn toen een half miljoen bomen uitgedeeld.

Groepen planters nu groter

Ondanks het grote aantal aanvragen dat binnen is gekomen, worden de bomen en struiken nu nog niet geoogst. Half november, als ze in rust zijn, gaat het oogsten en herverdelen van start. Een behoorlijke logistieke operatie. Daarbij helpt de ervaring van vorig jaar, toen er een half miljoen bomen geplant werd, zeker mee. Een tegenslag vorig jaar was dat er door de coronabeperkingen een maximale groepsomvang van 2 personen per plantgroep gold. Nu hoopt de organisatie met groepen van 30 tot 40 planters tegelijk te kunnen werken. Tsjard Hofstra, projectleider van "Meer Bomen Nu", is ook erg blij met het grote aantal bestellingen van bomen door boeren, omdat die meestal goed omgaan met hun aan- en herplant. (Uit Tuin en Landschap, DR)

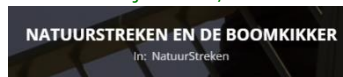
"Natuurstreken" zoekt de boomkik- ker en bezoekt ak- kers

Deze keer gaan prater Jochem en filmer Joost in "Natuurstreken" in Udenhout op zoek naar een kleverig beestje, dat op het land en in het water leeft en ze bekijken in een aparte film wat het verschil is tussen een productieakker en een natuurlijke akker.

Icoon agrarisch cultuurlandschap

In 2007 nam Brabants Landschap in Udenhout het terrein van de voormalige steenfabriek D'n Oven over van de gemeente Tilburg. Bijna alles werd gesloopt, behalve de cultuurhistorische elementen zoals de betonnen vloer, de rails en het transformatorhuisje. Nu krijgt de natuur de ruimte. Het terrein is ingericht als stapsteen voor de boomkikker, zodat de populatie in "de Brand" en in de "Leemkuilen" met elkaar verbonden worden. Deze icoon van het agrarisch cultuurlandschap heeft duidelijk profijt van de inrichting en het beheer. In de tweede film in de serie "Natuurstreken" kijken Jochem en Joost wat het verschil is tussen een productieakker en een natuurlijke akker. Hun voorkeur is duidelijk natuurlijk. (DR)

www.oisterwijkinbeeld/natuurstreken

LF-Waterlinie route

De vierde LF-icoonroute is gelanceerd: de LF-Waterlinie-route! Met deze nieuwe route fiets je door aantrekkelijke natuurgebieden op zoek naar Nederlands erfgoed op wereldniveau.

Route eindigt in "Stelling van Amsterdam"

De fietsroute komt langs vestingsteden en forten in Nederland, maar gaat ook door de natuur. Een mooie mix van cultuur, historie en natuur dus. De route begint bij Bergen op Zoom. Via Steenbergen, Wil-

lemstad, Klundert en Geertruidenberg steek je bij Heusden over naar de Hollandse Waterlinie. De route eindigt in Edam, in de derde en laatste waterlinie: de Stelling van Amsterdam. De fietsroute is in totaal 410 kilometer lang en onderweg kom je diverse horecagegelegenheden tegen waar je een hapje kunt eten en overnachten. Voor een bijzondere fietsvakantie blijf je dus gewoon in Nederland. (DR)

www.zuiderwaterlinie.nl

Taurossen bleken goede zwemmers

Keent is de kraamkamer van de tauros. Er lopen nu 150 dieren. Hun functie: het landschap open houden, zodat het water weg kan als het komt. Dat de tauros uitermate geschikt is voor zijn functie, bleek in juli tijdens de extreme hoogwaterstand van de Maas.

Stier nam leiding

Stichting Taurus was dagenlang bezig geweest om de dieren naar de drie daarvoor bestemde hoogwatervluchtplekken te begeleiden. Toen de dieren eindelijk hoog en droog stonden, besloten ze echter toch hun eigen plan te trekken. Ze hadden daarbij hun zinnen gezet op een andere hoogwaterpek met minder pottenkijkers. Een grote stier nam het voortouw en begon met een grote boog, half zwemmend naar een andere plek te trekken. Een lange stoet volgde, waarbij de moeders de kalfjes naar de best doorwaadbare plekken begeleidden. Een laatste koe sloot de rij voor eventuele achterblijvers. Hun terreinkennis is dus zeer groot. Dit gedrag van de taurossen verraste zelfs Ronald Goderie, directeur van Stichting Taurus: "Dit bewijst hoe zelfredzaam onze dieren zijn. De les die we hieruit trekken is, dat we nog meer moeten leren vertrouwen op hun natuurlijk gedrag". (DR)

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

Zuiderwaterlinie- special Vaktijd- schrift GROEN

Als afsluiting van de driejaarlijkse Landschapstriënnale, die in de maand april in het van Goghpark i.o. gehouden werd, bracht vaktijdschrift GROEN op 9 juni een speciale uitgave op de markt, geheel gewijd aan de zuiderwaterlinie.

Toekomstplannen studenten

Op 20 april 2021 stond het landschapslaboratorium van de Zuiderwaterlinie in de schijnwerpers met als thema: "Erfgoed als inspiratiebron voor gebiedsontwikkeling. Studenten van opleidingen BUAS en Fontys, die onderdeel zijn van de Dutch School of Landscape Architecture, schreven de afgelopen twee jaar plannen waarin zij de toekomst van locaties van de Zuiderwaterlinie onderzochten.

Meer dan historische linie

Bij de presentatie van de special "pitchten" ze hun onderzoek en toekomstvisies aan de vertegenwoordigers van de stellingen van de Zuiderwaterlinie, liniebouwers en bestuurders. Hun inspirerende werk komt volledig tot zijn recht in de speciale editie van GROEN. Elke pagina ademt de inspiratie en passie van de linie, de studenten, hun begeleiders en de specialisten uit het veld. De verhalen in het tijdschrift laten zien dat de Zuiderwaterlinie veel meer is dan enkel een historische linie. Ze verbinden het heden met het verleden en de toekomst. (DR)

www.uitgeverijelba.nl

Heksje Route Geffense Bos geopend

Op 17 juli heeft wethouder Kees van Dam de Heksje Route in het Geffense Bos feestelijk geopend. De spannende en informatieve route, een initiatief

van Wijkraad Ruwaard, werd door buurtbewoners en vrijwilligers van Landschapsbeheer dit voorjaar aangelegd.

Kinderen kunnen bos weer beleven

De Heksje Route is speciaal bedoeld om kinderen weer actief het bos te laten beleven. Er zijn speelmogelijkheden gemaakt van boomstammen en QR-code paaltjes met weetjes over het bos en de dieren die er leven. Ook kunnen er boomhutten worden gebouwd. Door te zoeken naar groene (1 km) of rode (2 km) vogelhuisjes (óók door Landschapsbeheer gemaakt) met heksenhoedjes, kan de route afgelegd worden. De initiatiefnemers hadden de Heksje Route, die door de coronabeperkingen helaas met grote vertraging kon worden gerealiseerd, ook aangemeld voor een financiële ondersteuning van de actie "Kern met Pit", maar viel helaas net niet in de prijzen.

Helaas alweer beschadigingen

Er zijn twee ingangen van de Heksje Route: één vanaf het parkeerterrein aan het Gielekspad en één bij de ingang van het fietspad aan de Cereslaan het bos in. Jammer was het dat, al enkele weken na de ingebruikname, vandalen ernstige beschadigingen aanbrachten aan de speelbomen. Dezelfde daders zijn waarschijnlijk ook aansprakelijk voor de gelijktijdig aangebrachte beschadigingen aan het "Slow Care pad" in de Ruwaard. (DR)

www.heksjerouteoos.nl

Archeologisch onderzoek uiterwaarden

Op verschillende plaatsen in de uiterwaarden in het projectgebied "Meanderende Maas" gaat archeologisch onderzoek plaatsvinden.

De archeologische werkgroep Expeditie Over de Maas

Onderzoek met handboringen

Met het onderzoek wil men een goed inzicht krijgen in de geschiedenis en de locaties waar mogelijk archeologische vondsten te vinden zijn. De eigenaren of pachters van de betreffende gronden zijn gevraagd toestemming te geven. Er wordt in ieder geval archeologisch onderzoek gedaan in de gebieden waar, naar verwachting, gegraven gaat worden voor de rivierverruiming. Maar soms wil men ook wel een aantal boringen zetten in een stuk grond dat geen onderdeel uitmaakt van het plan. Dat helpt om een goed overzicht te krijgen van het totale gebied. Het onderzoek, dat gebeurt in de vorm van handboringen, startte in augustus en duurt een half jaar. Het wordt uitgevoerd door bureau RAAP, gevestigd in Nieuwegein en Eibergen, in opdracht van projectorganisatie "Meanderende Maas". (DR)

www.meanderendemaas.nl

Maashorst verbindt zich met Rewilding Europe

Eind juni werd in de Maashorst een verbinteniserklaring getekend door Stichting Maashorst in Uitvoering met het Europees Rewilding Network (ERN). Rewilding Europe wil van Europa een wilder gebied maken met meer ruimte voor natuur, wildernis en natuurlijke processen.

Natuurgebieden van internationale allure

Rewilding Europe wil in Europa, óók met wilde dieren, de natuur weer op eigen benen laten staan. Ze laat, op termijn, in 10 grootschalige gebieden zien hoe deze visie in praktijk kan worden gebracht. Hier is het niet de mens die het landschap vormt, maar de natuur zelf. Verdwenen, maar cruciale diersoorten worden, daar waar nodig, terug gebracht, vooral grote grazers als wild paard, Europese bison, oerlund en herten. Zo ontstaan Europese top natuurgebieden van internationale allure.

Kennis en ervaring uitwisselen

Stichting Maashorst in Uitvoering voelt zich nauw verwant met de missie en doelstellingen van Rewilding Europe. Zo vind je in het hart van de Maashorst een open gebied. Een heuse 'wildernis', want de natuur mag hier grotendeels haar gang gaan. Met de aansluiting bij Rewilding Europe is het mogelijk om actief kennis en ervaring uit te wisselen binnen het ERN en zal jaarlijks worden deelgenomen aan tenminste één evenement van het netwerk.

De wisenten op de Maashorst zijn juridisch eigendom van FREE Nature. De dieren zijn beschikbaar gesteld door de Wildlife bank van Rewilding Europe. Feitelijk is dit een soort lening in natura. Het idee is, dat overvloedige dieren tot het aantal oorspronkelijk geïnvesteerde dieren worden, zodat ze weer elders in Nederland of Europa een plek kunnen krijgen. (DR)

A. van Leuken

06-54650884

LOON & GRONDVERZET

LITHOIJEN

Natuurtijdschriften.nl biedt 85.000 artikelen

Natuurtijdschriften.nl is hét platform met betrouwbare informatie over de Nederlandse biodiversiteit en geodiversiteit. De website is vernieuwd en flink uitgebreid en biedt nu toegang tot meer dan 85.000 gratis te downloaden natuurartikelen.

Oudste artikel uit 1846

Natuurtijdschriften.nl is een samenwerking van Naturalis Biodiversity Center met meer dan dertig partnerorganisaties, die samen meer dan tachtig verschillende tijdschriften uitgeven. Het platform is opgericht in 2014 en inmiddels weten al zo'n 35.000 bezoekers (specialisten, natuurliefhebbers, scholieren, onderzoekers en beleidsmedewerkers) de site maandelijks te vinden. De uitgaven zijn interessant voor iedereen die zich wil verdiepen in een speciale soortgroep, thema of gebied. Een aantal van de tijdschriften stamt uit het begin van de vorige eeuw, ver voor het internet, zoals het oudste artikel van Nederlandsch Kruidkundig Archief uit 1846. (DR)

Nieuwe algemeen directeur van Natuurmonumenten

*Pim van der Feltz wordt de nieuwe algemeen directeur van Natuurmonumenten. Hij volgt Marc van den Tweel op, die recent overstapte naar NOS*NSF.*

Indrukwekkende CV

Van der Feltz (1964) was van 2008 tot 2020 directeur van Google Nederland en start per 1 oktober bij Natuurmonumenten. Eerder was hij werkzaam bij T-Mobile. Hij is commissaris bij de NS-groep en lid van de Raad van Toezicht bij het Kröller-Müller Museum. In het verleden vervulde hij diverse advies- en managementfuncties bij Shell en DDV Management

Brabant ontvangt 80 miljoen euro extra impuls natuur

Op 31 augustus heeft de provincie te horen gekregen dat ze ruim 70 miljoen euro zal ontvangen voor extra maatregelen voor de aanpak van stikstof in en om stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden en ook nog bijna 10 miljoen voor de compensatie van gekapt hout.

Natuur herstellen en robuuster maken

Met de toegekende gelden kan de provincie de gebiedsgerichte aanpak van de Brabantse Ontwikkelaarsaanpak Stikstof een boost geven. Daarin wil de provincie samen met Brabantse partners meerdere vraagstukken tegelijkertijd aanpakken in de zones rondom veertien stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden. Deze mooie, maar kwetsbare gebieden hebben zwaar te leiden onder stikstofoverbelasting en verdroging. Met de 80 miljoen kan men echt extra stappen gaan zetten om de natuur in en rondom deze gebieden te herstellen en robuuster te maken. (DR)

"Plan Boom"

Samen met vrijwilligers zetten de Brabantse Milieu Federatie (BMF), Brabants Landschap en IVN-Brabant zich in voor meer groen in Brabant. Onder de noemer "Plan Boom" delen de organisaties dit najaar 57.000 gratis bomen uit aan vrijwilligers voor lokale plantacties.

Ook voor inwoners en bedrijven

De drie organisaties planten de komende vier jaar in totaal 1 miljoen bomen in tuinen, berm, plantsoenen, parken, bedrijventerreinen en in het buitengebied. De plantactie door Brabantse vrijwilligersgroepen is één van de succesvolle deelprojecten om dat aantal te behalen. Het afgelopen jaar zijn er al ruim 40.000 bomen aangeplant op 35 locaties in de provincie. Voor de plantacties bieden de drie organisaties de Brabantse natuurverenigingen gratis jonge bomen aan. Naast de acties met vrijwilligersgroepen kunnen ook inwoners aansluiten door te kiezen voor meer groen in de tuin. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor bedrijven om bedrijventerreinen te vergroenen. (DR)

SoortenNL gestart met #soortvandedag

SoortenNL, de koepel van negen planten- en diersoortenorganisaties, startte vorig jaar met #soortvandedag: een initiatief om via sociale media iedere dag een planten- of dierensoort in het zonnetje te zetten om zo de rijkdom van de Nederlandse natuur te tonen.

Databanken flora en fauna

De organisatoren van SoortenNL verzamelen natuurgegevens met behulp van duizenden vrijwilligers en doen toegepast onderzoek naar de bescherming van soorten in hun leefgebieden. Ook beheren ze databanken met ecologische gegevens. De vrijwilligers zijn elk gespecialiseerd in een groep dieren of planten en hebben in de loop der jaren een grote expertise opgebouwd met betrekking tot de praktijk van veldbiologie, de ecologie van de Nederlandse flora en fauna en het beheren en interpreteren van monitorings- en verspreidingsgegevens. SoortenNL heeft in 2019 een schenking ontvangen van de Nationale Postcode Loterij. Met deze bijdrage hebben de organisatoren het project "Alle soorten tellen" gestart, waarbij ze op het gebied van onderzoek, provincies, vrijwilligers en communicatie concrete plannen uitwerken voor de verbetering van de Nederlandse natuur en biodiversiteit. (DR)

www.naturetoday.nl

Stoeplantjes veroveren Nederland

Hortus Botanicus Leiden vraagt aandacht voor stoeplantjes. Sinds corona is botanisch stoepkrijten een rage. Vanaf begin augustus publiceert de Hortus ook eens per week nieuws over stoeplantjes via Nature Today. Het eerste stoeplantje was de stinkende gouwe.

Stoeplantjes vergroenen stad

Planten in de stad dragen bij aan de biodiversiteit en helpen de stedelijke omgeving te verkoelen. Dat geldt voor door mensen aangeplant groen, maar zeker ook voor planten die spontaan langs huizen, in boomspiegels en tussen de tegels verschijnen. "Onkruid" klinkt negatief! Daarom introduceerde de Hortus Botanicus Leiden het neutrale woord

"stoeplantjes". Waar ze hinderlijk zijn moeten ze natuurlijk gewied worden. Maar staan de stoeplantjes niet in de weg, laat ze dan staan. Ze helpen de stad vergroenen.

Aandacht voor botanie groeit

De Hortus was al begonnen met activiteiten rond stoeplantjes toen corona uitbrak. In de maanden dat we allemaal rond het eigen huis wandelden, werd het botanisch stoepkrijten een rage. Inmiddels kunnen we weer op stap, maar de aandacht voor de natuur in eigen omgeving blijft. Overal zijn groepen plantenkenners actief om enthousiaste beginners in de botanie met een "gestoeptkrijte" naam bij een plant op weg te helpen. Overal ontdekken scholen, buurthuizen en milieucentra dat er met stoeplantjes van alles te doen is, waarmee je kinderen en volwassenen de ogen opent voor planten. (DR)

www.naturetoday.nl

Nationale Spinnentelling 2021

Op 11 en 12 september werd - voor de negende keer - de jaarlijkse spinnentelling gehouden. De uitslag van die telling is vaak stabiel. Algemene (en opvallende) spinnen worden het meest geteld.

Kruisspin houdt van Hollands weer

Zo was de winnaar weer de kruisspin, gevolgd door de grote trilspeen en de gewone huisspin op de 208 adressen waar dit jaar in huis of in de tuin geteld werd. Er zijn dit jaar gemiddeld per tuin ook meer kruisspinnen geteld dan in de afgelopen droge zomers. Deze achtpoter houdt dus kennelijk wel van echt, vaak nat, Hollands weer. (DR)

www.tuintelling.nl

Drie stagiaires Landschapsbeheer in het veld

Wij zijn drie Eco&Wildlife studenten genaamd Herman, Wick en Kaya. Wij zitten in het laatste jaar van onze opleiding en hebben momenteel een stage periode van tien weken bij Landschapsbeheer Oss. Wij houden ons voornamelijk bezig met het inventariseren van de poelen die zijn aangelegd door onder andere Landschapsbeheer Oss. Wij doen een waarnemingsinventarisatie van de flora en fauna rondom de poelen en schrijven de beheersmaatregelen op. Deze informatie voegen wij toe aan het bestand dat Jan de Graaf (de "poelenman" van Landschapsbeheer) al ontwikkeld heeft, ook voegen we de informatie toe van poelen die nog niet beschreven zijn en/of zijn toegevoegd aan het bestand zodat we een update van dit jaar kunnen uitbrengen. Buiten het inventariseren van de poelen om gaan wij mee met de werkdagen en voeren we andere taken uit zoals het plukken van hop en andere onderhoudstaken bij Landerij VanTosse.

Herman van Woudenberg

Vijf nominaties Jan Wolkers Prijs 2021

Nog vijf boeken zijn in de race voor de Jan Wolkers Prijs voor het beste Nederlandse natuurboek. Er zijn meer dan 130 boeken ingezonden, die zijn verschenen tussen 1 juni 2020 en 1 juni 2021, o.a. veldgidsen, kinderboeken, poëziebundels, naslagwerken en romans.

Winnaar in november bekend

De vijf boeken zijn:

- "De onderwereld van de tuin" van Romke van de Kaa;

- "Biografie van een vlieg" van Jaap Rebben en Pau Faassen;
- "Terra Ultima" van Raoul Deleo;
- "De Poel" van Pauline de Bok;
- "De ontdekking van de natuur" van Hans Mulder.

Op zondag 24 oktober wordt de winnaar bekend gemaakt tijdens de uitzending van "Vroege Vogels" op NPO Radio 1. (DR)

Brabants Lekkerste Bier 2021

Voor de zevende keer in successie werd in september weer de verkiezing van Brabants Lekkerste Bier gehouden. De verkiezing werd weer georganiseerd door Brabants Dagblad, Eindhovens Dagblad en BN De Stem. De uitslag werd bekend gemaakt op 11 september.

Vijf brouwerijen uit regio deden mee

De winnaar van de bierwedstrijd werd de Oosterhoutse familie brouwerij "Bourgogne Kruis" met "White IPA". De Muifelbrouwerij uit Oss bleek van alle 54 inzenders met "Barley Wine" het lekkerste zware bier te brouwen. Er deden uit onze regio maar liefst vijf brouwerijen mee aan deze unieke Brabantse bierwedstrijd. Dat waren: "Wilskracht" uit Ravenstein, Thissens uit Lith, "De Kluys" uit Neerangel en Cool Rooster en de Muifelbrouwerij uit Oss. (DR)

Tentoonstelling over kunst en tuinieren

De tuin is een weerspiegeling van hoe we naar de natuur kijken en is voor kunstenaars een rijke bron van inspiratie. Op 11 september werd in het Centraal Museum in Utrecht de tentoonstelling "De Botanische revolutie" geopend. Die duurt tot 2 januari 2022.

Tentoonstelling ook digitaal te zien

In deze tijd van klimaatcrisis staat de relatie tussen mens en natuur op scherp. Steeds meer kunstenaars richten hun pijlen op de tuin. Zij stellen kritische vragen over de manier waarop de natuur wordt bedwongen en uitgebuit. Ze roepen op onze relatie met de natuur radicaal anders vorm te geven. Het is tijd voor een botanische revolutie! De botanische revolutie vertelt het verhaal van de tuin als vruchtbare inspiratiebron voor kunstenaars. Door de eeuwen heen hebben kunstenaars, schrijvers, dichters en denkers de tuin telkens op een andere manier beschreven, weergegeven en vormgegeven. Ook in de hedendaagse kunst is de tuin een rijke bron van inspiratie. Om ook digitaal van de tentoonstelling te kunnen genieten hebben IVN en het Centraal Museum een e-module gemaakt die te volgen is via de IVN Natuuracademie. (DR)

www.natuuracademieonline.ivn.nl

Tuiny Poel met inheemse planten

IVN-Nederland introduceerde in juli de "Tuiny Poel"; het natte zusje van Tuiny Forest. Met het Tuiny Poelpakket, met zorgvuldig gekweekte inheemse vijverplanten, leg je in 1 dag een poel met randbeplanting aan van 6 m2. Aanleginstructies zijn bij het pakket gevoegd.

Poel waardevol voor natuur

Als we alle tuinen bij elkaar optellen, hebben we het grootste natuurgebied van Nederland. Door kleine tuinpoelen aan te leggen geven we dieren en inheemse planten hun leefgebied weer terug. Zelfs een kleine tuinpoel is al heel waardevol voor veel dieren en planten. Denk aan amfibieën als de kleine watersalamander, bruine kikker of gewone pad. Daarnaast komen er insecten als libellen, juffers en bijen op af. Ook vogels zijn gek op water in de tuin. Hier kunnen ze drinken, zich wassen en insecten eten. Tuiny Poel is een samenwerking tussen IVN-Nederland, en RAVON met Cruydt-Hoeck als leverancier van de planten en met ondersteuning van ASN-Bank. (DR)

ErvenPlus 3.0 van start

Eind juli verscheen de nieuwsbief voor erfbewoners nummer 11 van het project ErvenPlus van Brabants Landschap. Daarin o.a. de laatste resultaten van ErvenPlus 2.0 en informatie over de nieuwe actie ErvenPlus 3.0. Ook het einde van het broedseizoen kwam aan bod.

Ook gemeente Oss toegetreden

Eén van de doelen in ErvenPlus 2.0 was het realiseren van 500 landschappelijk waardevolle erven door het nemen van bio-toep-verbeterende maatregelen. De steenuil, huismus en boerenzwaluw zijn daarbij de iconen voor de algehele biodiversiteit. Eind juni waren er maar liefst 556 erfscans uitgevoerd. Ook zijn er in mei nog vijf speciaal opgeleide erfscanners op pad gegaan om de aanwezigheid van vogels en kleine zoogdieren bij 76 erven te registreren. Samen met de eerste ronde van ErvenPlus zijn er nu ruim 1.200 erven onder handen genomen. De organisatie is blij dat men al dit najaar van start kan met ErvenPlus 3.0. De goedkeuring voor de subsidieaanvraag van de provincie is inmiddels binnen en binnenkort ontvangen alle gemeenten officieel bericht. In ErvenPlus 3.0 kan men o.a. Altena, Etten-Leur Dongen en Oss verwelkomen als nieuwe deelnemende gemeenten. (DR)

www.brabantslandschap.nl/erven-plus

Keurslagerij Peters jubileert

Het lid van onze vriendenclub, Keurslagerij Gérard Peters, is deze maand 30 jaar gevestigd in winkelcentrum "De Ruwert".

Winnaar van vele prijzen

Bescheiden begonnen, heeft Gérard nu zo'n 25 werknemers, waarvan sommigen al langer dan 20 jaar in dienst zijn. De producten van Peters zijn van de allerhoogste kwaliteit. Ieder jaar weer valt hij in de prijzen met één van zijn producten. Maatschappelijk verantwoord ondernemen staat bij Gérard hoog in het vaandel. Zo werkt hij veelal met regionale leveranciers van bijvoorbeeld biologische scharrelkip en varkensvlees en doneert hij enkele keren per week een flinke hoeveelheid vlees aan de Voedselbank in Oss. (DR)

Actie "Plastic PeukMeuk" 2021

Op zaterdag 10 juli gingen honderden mensen in ruim 60 gemeenten 3 uur lang de straat op om in het kader van de actie "Plastic PeukMeuk zoveel mogelijk sigarettenpeuken op te rapen. Er werden er zeker zo'n 200.000 gevonden die via de Litterati-app geregistreerd werden.

Vuilniswagen vol peuken

Het "Plastic Peuken Collectief", een landelijk samenwerkingsverband van Ngo's, bedrijven en peukerappers, gebruikt de data om te komen tot een verbod op de plastic filters van sigaretten. Want wat niet iedereen weet, is dat bijna alle filters gemaakt zijn van celluloseacetaat. Dat is plastic. Het breekt dus niet af wanneer het op straat of in de natuur belandt. Daarmee dragen zwerfpeuken (en er werden bijvoorbeeld in 2019 maar liefst 9,8 miljard sigaretten verkocht) bij aan natuurvervuiling en aan de plastic soep in onze oceanen. Dagelijks wordt er in Nederland maar liefst een vuilniswagen vol met peuken met giftige stoffen in het milieu gekieperd. (DR)

Vrijwilligers raapten 50.000 kilo afval langs Maas

Tijdens de opruimacties van Natuurmonumenten hebben meer dan 1.000 vrijwilligers zo'n 50.000 kilo afval opgeruimd in natuurgebieden langs de Maas, Geul en Geleenbeek. Op plekken met veel grof vuil werd door aannemers ook nog eens ruim 1.000 ton opgeruimd.

Totaal meer dan miljoen kilo afval

In totaal is daarmee in Limburg tijdens 50 gecoördineerde acties in een maand tijd meer dan een miljoen kilo opgeruimd, dat achterbleef na het hoge water in juli. Niet alleen Natuurmonumenten ging aan de slag, ook andere organisaties deden dat tijdens de Maas Cleanup op 14 augustus. Alles bij elkaar hebben liefst 3850 vrijwilligers ruim 137.000 kilo afval uit de Limburgse natuur gehaald. (DR)

Langs de Maas

Als ik zo terugkijk op de zomer, dan is er natuurlijk maar één ding waar ik over kan schrijven, het verrassende hoge water!

In de week van 12 juli wordt het steeds spannender in Nederland, hoe hoog gaat het water stijgen en wanneer stopt het ooit met regenen? Het wordt al snel duidelijk dat vooral de Maas best spannend gaat worden. Vol afgrijzen en ontzag kijk ik naar de heftige beelden op tv over onze buurlanden. Huizen, bomen, wegen en dieren verdwijnen in het kolkende water en er vallen veel menselijke slachtoffers.

Ondertussen wordt het duidelijk dat ook Nederland een flinke stijging kan verwachten. We houden de berichtgeving en voorspellingen nauw in de gaten. Onze collega's in midden Limburg zijn eerst aan de beurt, met spoed het vee evacueren en duimen dat het verder mee zal vallen. Bij ons in Brabant hebben we 2 dagen meer voorbereidingstijd. Zo plotseling en hard het water steeg in Limburg, zo gaat het hier niet. Wij bellen een rondje langs de pachters, met het verzoek het vee uiterlijk vrijdag 16 juli op het droge te hebben. Terug op de stal of zorgen dat ze in het hoge deel van de uiterwaard staan. Want hoe ver zullen de uiterwaarden onder water gaan? Gelukkig kunnen ze dat aardig voorspellen. Dus we wisten bijvoorbeeld dat de koeien in de Hemelrijkse waard er niet allemaal uit hoefden. In hun vangkraal aan de dijk zouden ze droge poten houden.

Voor mij speelt dit allemaal in de laatste week voor mijn vakantie. Normaal de periode om van alles af te ronden. Maar niet dit jaar, op de laatste vrij

dagavond nog tot half 11 aan het werk, overal nog een keer langs rijden en posters ophangen, 60 km Maas.

Posters met de boodschap niet de uiterwaard in te gaan als het hoogwater is. "Geef de dieren die het hogerop zoeken de rust, zodat ze niet in paniek het water in vluchten".

Op maandag 19 juli wordt het hoogste punt bereikt, dus ik vertrek vanuit mijn vakantieadres naar de Maas. Dat wil je als boswachter toch zien, als dit maar eens in de 100 jaar voorkomt in de zomer. Het water stroomt hier langzaam, dus het zal wel meevallen met de rasters, hetgeen later ook blijkt. De hoogte van de golf is ook al enorm afgenomen, dus hier komt het hooguit 1,25 m hoog te staan. Dat is echter wel te veel voor de verdwaalde muis die ik zie zwemmen en in de verte hoor ik een jong ree roepen in het water. Niet alle dieren zijn op tijd weg gekomen, helaas.

Dat we hier in Brabant met een gerust hart kunnen gaan slapen, is toch wel heel fijn. Het blijkt dat de natuurinrichtingen in de uiterwaarden, waarbij meer ruimte voor de rivier is gemaakt goed werkt. Overal houden de dijken het, want er is letterlijk meer ruimte om de grote hoeveelheid water te verdelen. Dat geeft wel een heel tevreden gevoel, zeker als ik me bedenk dat ik na de vakantie weer volop aan de slag ga met inrichtingsplannen maken en realiseren. Bijvoorbeeld samen met de andere partijen in Meanderende Maas, waarbij hoogwaterveiligheid wordt bereikt door de dijk te versterken én in de uiterwaarden meer ruimte te maken voor riviernaatuur. Maar ook binnen het project Demen-Dieden, waarbij binnenkort richting de uitvoering gaan van 120 ha nieuwe natuur!

Lianne Schröder
Boswachter Natuurmonumenten

IN GEUREN EN KLEUREN

BLOEMERIE 88

Zaltbommelseweg 18 / 5341 PD Oss / T 0412 636074 / E info@bloemerie88.nl

ONLINE BESTELLEN: WWW.BLOEMERIE88.NL

landwinkel®
Spierings

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:

ma	gesloten
di t/m vr	10:00 - 18:00
za	9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss,
net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

**Bezoek ons nieuwe proeflokaal
op de Vikingenweg 5 in Oss.**

Open op afspraak 06 - 4056 0581

www.muifelbrouwerij.nl

van Liempd
Tuin & Parkmachines

Weijen 77a 5388 HM Nistelrode
T. 0412- 61 10 04
E. info@vanliempdtuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines

Beregeningsmaterialen

Gereedschappen

Service & Reparatie

www.vanliempdtuinenpark.nl

**Nu ook op
DONDERDAG**

**ZOTTE
ZATERDAG
EXTRA*
KORTING
OP DIESEL/BENZINE/LPG**

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs.
Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde.
Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een
wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
5341 DG Oss

[@ossetrotse](https://www.facebook.com/ossetrotse)
Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2021

Oktober

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 22, Vrijdag 29

November

Zaterdag 6, vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26

December

Zaterdag 4, vrijdag 10, woensdag 15, vrijdag 24

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Tien keer in eendenkooi

De afgelopen periode (t/m half augustus) werkte onze grote natuurwerkgroep maar liefst 10 ochtenden in de eendenkooi in Macharen. Ook de dinsdaggroep was er enkele ochtenden actief. De kooi ziet er, met de nieuwe beschoeiingen en rietmatten, nu weer piekfijn uit!

Nu weer meer locaties

De natuurgroep werkte ook nog op twee andere locaties, namelijk in het Herinneringsbos en Landerij VanTosse in de Stelt, waar heel veel prunus te verwijderen was en in het rolstoel pad. Nu de eendenkooi gereed is, zal het aantal verschillende werklocaties zeker wel weer de oude variëteit krijgen. De kleine dinsdaggroepen hadden veel meer werklocaties. We noemen o.a.: de Die-

dense kleiputten, de Hemelrijkse Waard, het Vorstengrafmonument, de Munlaan, het Putje en het rolstoelpad, het Notenboomgaardje in Lithoijen, het Ossermeer en de Meerdijk, de Oude Pastorie in Maren-Kessel, de Lithse bosjes, de Bergsche Hoeve, het Geffens Veld en de Waatselaar in Berghem. (DR)

Mutaties Vrijwilligersgroep

De afgelopen periode hebben we er weer zes nieuwe vrijwilligers bijgekregen. Eén vrijwilliger nam afscheid van Landschapsbeheer.

Al in Smoelenboek

De eerste vrijwilliger die zich aanmeldde, was Marianne Bouwens (58) uit Oss. Ze werkte al eens eerder mee met ons op een natuurwerkdag. De nummers twee en drie vormen een echtpaar, namelijk Paul (63) en Petra (57) de Moor, eveneens uit Oss. Vervolgens kwam (ex-rozenkweker) Hennie Mijdam (59) uit Rossum erbij, die daarmee de derde vrijwilliger is van "over de Maas" die ooit bij ons werkte. (Eerder hadden we al een vrijwilliger uit Gameren en uit Boven-Leeuwen). Han Bohn (61) uit Ravenstein was nummer vijf in de rij en de laatste vrijwilliger die erbij kwam, was Anne-Marie Toonen (67) óók uit Oss. Johan Spanjers uit Berghem van wie we afscheid namen, is ander vrijwilligerswerk gaan doen.

Op naar 200!

Als we goed tellen, hebben we nu in totaal 192 ingeschreven vrijwilligers. Leuk weetje: tot nu toe schreven we vanaf het begin van Landschapsbeheer Oss in 1998 al 153 vrijwilligers uit door overlijden, verhuizen of om andere redenen. Alle bovengenoemde nieuwe vrijwilligers, maar ook die van de twee eerdere edities van dit jaar, zijn al door onze administrateur Henk van den Oever in het zo genoemde "Smoelenboek" opgenomen. Alleen die van Maren-Kessel en Maasdonk ontbreken helaas nog! (DR)

Gefeliciteerd Dick Roza!

Op 25 augustus is Dick 88 jaar geworden! Een vrijwilliger die er van de begintijd bij is! Hij heeft vele vrijwilligers wegwijs gemaakt binnen onze club en dat doet hij met veel enthousiasme! O.a. door Dick ziet onze nieuwsbrief er prachtig uit!

Anne-Marie Bollen

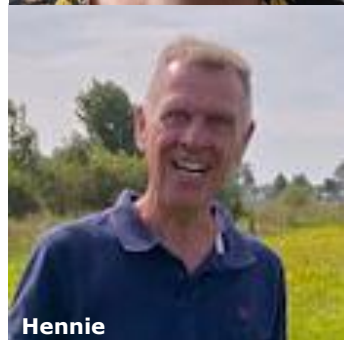
Marianne

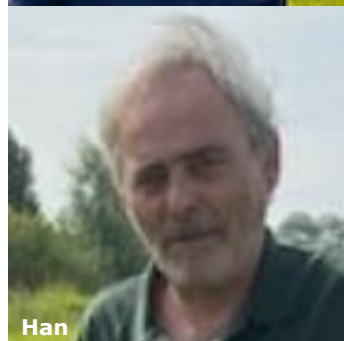
Paul

Petra

Hennie

Han

Anne-Marie